Даькъала хийлба КПСС XX, XXI, XXII съездашка белгалбаьккха меттагІа баргбоаца парте генеральни никъ!

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЛЪ 1923 ШЕРА ДЕШ

ЕРА 22 октябрь 1964 шу № 127 (3864)

Мах 2 кап.

ЛЕНИНСКИ ПАРТЕ ТІАХЬЕХАМАШ

Вай социалистически Даьхен истоpe чу керда лагІа даккхарца, керда доазув хьаделларца белгалдоал Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце хІара шу.

Сенхап газеташ тІа арадаьннад Сийлахь - йоккха Октябрьски социалистически революци хиннa 47 шу дизарга дола КПСС Централъни Комитета ТІахьехамаш. Цар тІа къаьлта дика хьахьекхай вай Коммунистически парте чухьара а арахьара а политика, вай парте ленински генеральни никъ, цун Программа сийлахь-йокхий идеяш.

— Даькъала хийла КПСС XX, XXI, XXII съездаша белгалбь бола парте меттахьа баргбоаца ленински генеральни никъ!

— Даькъала хийла Советски Союза къахьегамхой! Дерригa низ КПСС Программа, парте XXII съезда решенеш кхоачашъяра! Хьалхашкахьа, коммунизм кертъяккхаргахьа!

Мехка чухь а дунен халкъашта юкъерча аpeнe а парте ший ленински генеральни никъ хоарваргІа цa беллийташ лерргІен чакх мишта боах хоаш а бІаргагуш а да советски халкъ. Маркса - Энгельса-Ленина сийлахь - боккхача революционни хьехама тешаме а йолаш, цо ласкха айнь дІаккхуь интернационализма байракх, машар, демократи, къамий паргІато бахьанце, социализм бахьанце лоаттабеча къовсама байрахх. Пролетарски интернационализмe са доаллаш да КПСС ЦК Октябрьски ТІахьехамаш.

Вошал долча коммунистически болхлойн партешка — болхлой класса а беррига къахьегамхой а денал долча авангардаг дІайха хьалам-моаршал а хоаттaш вай парте ловцаш доах Московски совещаней Деклараци Заявлени ларда тІа дунен халкъашта юкъера коммунистически болам барт-цхьааргІо йолаш хоттабелиен хилара сийна. Це дунен халкъаш тІахьех халкъиальни лоала ахь дайна система йиза а цІеиъдь а дІаиккхара тІехьа, империалистически мукъаргІо хилара масcе формана дукъала къовсам лоаттабара, юкъерча гІулакха дукъа лоаттабеча къовсаме айхаргІа кхетадалара тІахьех социализма мехкий халкъаш, дунен халкъашта юкъера болхлой болам, къамий паргІато бахьанце къовсам лоаттабу халкъаш, дерригa антиимпериалистически низаш. Интернационални бартцхьааргІо — машарен прогрессан низаш кетдахара эша хертуера, хоадам беш дола хьал.

ТІахьехамаш тІа белгалъяьнна и бе-башха социальни стрей йола вайчахьалхенаш вІаши гІулакхаш а лехадеш машаре ахара принципа ларда тІара Советски Союза ленински машар безаш йола арахьара политика. Ядерни герзашта цхьаккха тайпа а тохкамаш дергдецаш цІендь социалара тІехьа, массaн а деррига а герз дІадаккхара тІехьа, лаьттан тІа чІоагІа машар оттабара тІехьа вай латта а лаьттад, хІанз латташ а да. Вай догдоахаш да безал йолаш хила, империалистически тІом хьоабе гІертарашта хьувзалу бІеха гІулакхаш гучадеъаш хила, монополеша лоаттадеча низашта, реакцеи милитаризмaн хьаьрьалара духьалара къовсам чІоагІбе, аьлла, воай парте бах тІахьехам дерригача мехкашкарча халкъаша чІоагІа хьаллоацаргхиларга.

Дерригача прогрессивний адамий низ бола чІоагІале а дега онде а а социализма дунен система — хьашташ керттера декхараш юкъара хиларца віашагІкхийттача моай лоІамерча, суверенни долча халкъий содружество. Из сийлахь-йоккха содружество чІоагІъяраш ловзарaш мел ишар ду советски халкъо.

— Даькъала хийла дунен социалистически система — дунен халкъашта юкъерча болхлой класса баьнка керттера тенаш!

ЧІоагІлуда социализма дерригача мехкашкарa халкъаш кхетадениеа, вошалли деттагІалли барт - цхьааргІон болаш хуга!

Тахан кепа теха араьънна Куба Республика Президент воккъост Освальдо Дортикос Торрадо СССР-е хиларах цхьана дь советска-кубински коммюнике бокъонца дола цхьа тешал да Советски Союзан социалистически кхача мехкашти юкъера вошаллий бувзамаш вІаши гІулакхаш лехадейгеи таламе дагІаухашш чІоагІлуш хилара.

Октябрьски цІей хьатІакхача таргаттача хана социалистически мехкий къахьегамхошка вай парте дохьийтача салам-моаршала дешаша кхайкадер — уж да советски наьха цІена, кІоартта дет тІара доагІа, доттагІлен дега хахмаш. Советски наха чІоагІа даькъала буц беррига къахьегамхой, машар, паргІато, къамий лоІам бахьанце, дикагІйола кхоане бахьанце къовсам лоаттабу деррига халкъаш. Дерригача дунен тІа чІоагІа машар хилийтара хьаштий дукъа дегІа а ухалда чІоагІ а лулда халкъашта юкъера доттагІали сотрудничество!

Вай советски лаьтта масcе миллионов боккхача низаца декаш да КПСС ЦК ТІахьехамаш. Цар дегаш уваттаду коммунизма материально-технически база хьахьеш боахкача миллионаш болча къахьегамхой. Сийлахь-йоккхача революце цІей деадига эттара дикагІа бола никъ ба кхоачашдинза долча декхараш терхам тІабовлабелга, ахаш хьийкад В. И. Ленина. Ленински традицена хІара а цо йоалаш, парте хьалханна уваттаду вай мехка экономически культурни гІиллош хьалъяра эгара лоархІамегІара декхараш.

Парте советски нах тІахьех къахьегама оасарле тІагІертта лакхъяра, продукци дикагІа хьаяраx пунга дІадоадар чухнахьа даккхараш тІехьа, материальни ресурсаш мишта дукхагІа кхомбара тІехьа къовсам лоаттабара. Промышленноста, юрта боахама, гІишлоний, транспорта болхлой декхар да капитальни вложенеех машгга хьисапегІа пайда эцалта, лоархІамегІара дІайоладалийта эза гІишлош йистехар сихдалга. ІалаьйатеI боккхача лоархІаме ба химически промышленность дегІайоалаар духьа къахьегамхоша лоаттабу къовсам: халкъа бохама химизаци яр — коммунизма материально-технически база хьалъяра, халкъа хьал торо кхы дІахо а тоаяра хоадам беш долчарех цхьа хьал.

Колхозийи совхозийи къахьегамхошка кхайкара а деш, парте уж тІахьех юрта боахама интенсификаци яра тІехьа, кунга дІалодар даиман чухнахьа а доахаш, хІара лаьттан тектара лоархІаш хьийовзкхташ йола продукци алсамъяккхара тІехьа къовсам лоаттабара. ДукхагІа ялат, дулх, шура, аьтта, фуаьк, кхыйола продукци!

Мехка дуккхача райоашка дІайийна хІамаш дика хьийкъача ухх юртбоахама шера итогаша гІалкхуял советски нах. Цар дет тІара йоах: сийла а хийла, хоастам а хиьба планаш а лаьттахи хьайбашкарен йоала продукташ кхарен папчахьалкхенга йоахарен даькъе тІаийца социалистически декхараш а теламе кхоачашдаьча юрта боахама къахьегамхошта. Бахьда, еррига юртбоахама продукташ шортта хилийтара кхы дукха къахьега деза.

Болхлой классаца колхозашкарча ахархошцеи цхьана коммунизм хьалъяра даькъерча юкъарча гІулакха доагІача тайпара дика дакъа ловц культурах Іилман болхлоша. Дерригача советски халкъе юкъхал ду вай Іилман уйланнеи прогрессании каватІальничa гІордаьнда доккхийча хІамаех, из геттара дика хьахьокх чІоагІа хамаьхал а йолаш космически арешаш карарзаро. Кема командир летчик-космонавт Владимир Комаров, Іилман болхло Константин Феоктистов, лор Борис Егоров тІа а баІаш «Восход» яхача дукха нах тІахоаша йий йолча советски кема-спутника ялча хІанн дукха ха йоаццаш чаккхьийнача, из сана яр кхы хилаза йолча полетах юха а чІоагІа теша а деш гучадаьлар дунех Іилман уйланна никъ боахаш авангардe латтар советски Іилма хилар.

— Сийле хийла советски Іилманхой, конструкторой, инженерий, техникий, бехкой — башха-дика кес[illegible]!

Сийле хийла [illegible] долча совет[illegible]!

Коммунизм хьалъяра баьккхача вай хІара толамо сайна, космос караерзаяра даьккъерча вай толамаца а кхы а лакхагІа айе Даьхен сийле, совбоакх цун нна, къаьлта дІахьокх дерригача дунега советски халкъа сийлахь-доккхали цун творчески гении. Вай мехка дерригa толамаш Коммунистически парте кулгалдеш дегаш уваттадешдолча халкъа турпала къахьегамех, КПСС ленински генеральни никъ лерргІа чакбахарах, хьахилар да.

Миллионаш болча коммунизм хьалъераша кІоартта дега тІа дукъаш, [illegible] лоархІаш тІевцарга КПСС Централъни Комитето Октябрьски революце 47 шу дизарга арадахьа тІахьехамаш. Цар коммунизма чердача толамий дІоагІа дарсІ духха совна парте политикаx, марксизма-ленинизма цІени чулацаш йолча цун решенийн тІахьехамаш. Дуккхача шерашка хьайоагІача вахара опытага гІолла вай халкъ тийшах ленински парти низ болаши хьаькъален хиларах. ЦІенхий а шоа дa болаш марксизма-ленинизма тешаме хилерца, вІашагІъяла йий йоацаш нахана [illegible] хилавка, вай мутІарен болат сана чІоагІа кхетадеша хилавца ба хум [illegible]. Из кхы цІеньха а дийл хьахьеккхар хІоа дукха ха йоацаш хиннача КПСС Централъни Комитета Пленуме.

Партена цхьана, парте, цун ленински Централъни Комитета хьаллетца ший исторически новкъа тІа-тІа керда толамаш доах советски халкъо, бІубенна хьалхашкахьа, коммунизмагахьа дода из.

— Даькъала хийла партена ха[illegible] цхьан [illegible] сийлахь-йоккха цІен[illegible] йохаргйоаца барт-цхьааргІо!

— Даькъала хийла Ленина хьаьнай дола Советски Союза Коммунистически парти!

— Даькъала хийла дерригача халкъашта лаьттан тІа Машар, Къахьегам, ПаргІато, Нийсхо, Вошал, Ираз оттадаш йола коммунизм!

(19 октябре арадаьннача «Правда» передовая).

РЕСПУБЛИКА КХАШКА

500 тонн хьажкІаш Іайнай хьатта

Лоацаш хІа а йоахаш цІенъяь а цІенъяина а йолча хьажкІий вІаш латт Урус-Мартана производственни управленерча «Красноармейский» яхача совхоза 1-ча отделене хьатта. Дукха а уж.

ХьажкІаш цІенъелган дІакхухьалган хІамачул тІехьагІа кхы сих ца дойл, кхыметтел, дукхьал нхе дийнахьа 260—280 тонн хьажкІаш кхы а ІоргІа хьатта. Ца-юха верал меттиг йоацаш сов дукха хьажкІаш латт хьатта хІанз а.

— Мел хьажкІаш я хьатта?— шийга хьаттача хьатта заводующе Табаев хІарона жоп лу:

— 450—500 тонн хьажкІаш я хьатта цІенъяь а цІенъяина а. ХІьта цара цІенъяь йола хьажкІаш хургья 230—240 тонн.

— ДІа ца хьеш фу деш лоаттам хьатта цІенъяь йола хьажкІаш?

Транспорт тоъаш отделене. Урус-Мартана производственни управление кулгалхошца хьаьнал дега гучадоал «Красноармейский» совхоза хьоалагІча отделенена тоъал транспорт ецнаьа. Дукхьал Грознара лехий тарех 20—25 машин хул совхозе денна болх беш. хІаьта царех дукхагІъяраш хьоалагІча отделене хул.

Транспорт кІезига хиларах дай отделене хьатта 500 тонн хьажкІаш Іайналга. Цунах деттІа найда иаргболча тайпара болх вІаштІехь ца бакхар да из. Комбайнаш тІара хьажкІаш хьаяхухьаш хила езачул дукхагІа я транспорт. АргІа хьакхачарга хьежаш латтаи хул шишханкхна машин. ЦудухьаI 40—45 минут ха зедъа йоаш хІара машине.

Шишхо машин мукъалъяьр шекара свекла тІара а пигара болх ленттІа вІаштІехьбаьккхача. Сахьт совгІа да йоахах дукхьа хІара машин йоттаь, 20—25 минута йотта яш йоллашехь. Машин йотташ, дукхагІа хилча а бнъ-пхиъ сагІ мара хилац. БарІ-етт сагІ хьатІа а веца сихха йотташ хилча денна пхьанне рейс совгІа оттьир шекара заводе хІара машине. Денна 8—10 машин хул свекла дІакхуьйаш. Нухудьа уж сихагІа йоттилга вІаштІехьаьннача 8—10 рейс совгІа е йиш хургьар цар. Шу гІулакхо нуцъайоенх кІезигагІа але а кхо машин. ХІьата уж кхо машин денна хьаттара хьажкІаш дІакхухьаш хилча йоакха гІойле а яргьар.

Амир ИЛИЕВ, тха собкор.

Грозненски нефтеперегонни [illegible] заводе хьала даттачарех вай а вов. Гиладове кулгалду 30-20 бача установка коллектив. Вахаш предукхара арахецара итт ботт [illegible] тлагІча октябре кхоачашъяьй це.

Сурта тІа: (аьрдехьара аьттехьа) оператора гІоача Х. Татаев, [illegible] гІоала оператор А. Шевакин, оператор И. Шахламов, оператора гІоача А. Демин. И. Панова сурт.

СИХАГІА ЧУЭЦА ХЬАЖКІАШ

1964 шера 20 октябрь тІаккхачаьдиа республика колхозашкеи совхозашкеи цел культураш чуяйкъай, гуйран ялташ дІадийнад, зебьакхий хьалъяккхаш йола

СВОДКА

	чуэцаьча шеёкиса хьажкІаш	Чуяйча шекара свекла	ДІадийна гуйран ялташ	Зебь акор
Грозненски	[illegible]	[illegible]	85	[illegible]
Навсарен	7745	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Ножай-Юрта	2406	[illegible]	74	[illegible]
Сунженски	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Урус-Мартана	2441	74	76	40
Шаьла	2715	[illegible]	73	40
Минпроизводство ерригача колхозашка [illegible] гІолла	[illegible]	[illegible]	74	45
Наурски	[illegible]	[illegible]	62	[illegible]
Шелковской	—	—	79	[illegible]
Минпроизводство ерригача колхозашка [illegible] гІолла	[illegible]	[illegible]	67	[illegible]
Грозпино совхозаш	48	[illegible]	85	44
Консерви. объед. совхозаш	—	—	57	[illegible]
«Скотооткорме» боахамаш	1149	[illegible]	109	[illegible]
Респубд. ю/б опыт. станци	813	[illegible]	79	[illegible]
Ерригача республике гІолла	20846	71	74	[illegible]

20 октябрь тІаккхачалла 20 эзар гектара тІара хьажкІаш чуяйна яьннай, воаше аьча ерригa дІаяйнарех дал дагІъа. Боккъолца кхача хьажкІаш 26,3 эзар гектара тІара чуяйнай. ХьажкІай кхаьнара балхаш дукхагІча даьккъе йистедаланна да хІанз а чуяйна хІанза дукха хьажкІаш йолча Навсарен, Урус-Мартана, Шаьла, Сунженски районашка.

Укх тІехьарча 6 дийнахьа хьалтаи дІачуйбича пункташка дІахьахьай 7.000 тонн хьажкІаш, хьажкІаш йохкара план 46 процент мара кхоачаеннаи. Наурски, Шелковскийн шин районa боахамаша кхоачашъйяй хьажкІаш дІалара план.

ХьаллагІа а сийна шоай декхараш кхоачашдара тІаьхьйук навсарной, сунженцаш, урус-мартановцаш, шалохой. Хьаттанне дукха хьажкІаш Іайнай, кхьобакхьда, уж цІенъелтеи дІалуреи а вІаштІехьдаьккхац.

Кхашкара къахьегамхой! Лакхе болха темпаш, кхашкара балхаш сихагІа чакх а дІаьа, дизача гІуларкхана кекъа гІоргда вай Сийлахь-йоккхача Октябре 47 шу дизара.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце 47 шу дизарга даь

КПСС ЦК ТІАХЬЕХАМАШ

1. Даькъала хийла Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 47-гІа шу!

2. Сийле хийла адамиен исторе чухь керда эра — капитализм йохаш коммунизм чІоагІлуш ера хьайийначa Сийлахь-йоккхача Октябра!

3. Даькъала хийла марксизм-ленинизм — даим дийна бола революционни хьехам!

4. Даькъала хийла КПСС XX, XXI, XXII съездашка белгалбь бола меттахьа баргбоаца парта генеральни никъ.

5. Советски къахьегамхой! Дерригa низаш КПСС Программа, парте XXII-ча съезда решенеш кхоачашъяра! Хьалхашкахьа, коммунизм кертъяккхаргахьа!

6. Масса мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

7. ДІайха маршал да вошарашха болча коммунистически болхлойн партешка—болхлой классан дерригача къахьегамхойн тІаьна авангардага!

8. Даькъала хийла Декларацен Московски совещаней Заявлени ларда тІа дунен юкъера коммунистически болам цхьааргІа йолаш кхетабелеи хилар!

9. Социализм мехкий халкъаш, дунен юкъара болхлой балам, къамий-паргІатонукъьала бахьанце къовсам лоаттабу халкъаш, деррига антиимпериалистически низаш, юкъара гІулакх бахьанна лоаттабеча къовсама тІехьа цхьалле! ЛакхагІа айе интернациональни солидарноста байракх!

10. Даькъала хийла дерригача дунен болхлой класс!

11. Дерригача континентий къахьегамхой! Империализмаьна, колониализмаьна, неоколониализмаьна духьала, машара, демократена, къаман паргІатонукъьала, социализм бахьанце лоаттабеча къовсамa тІехьа вІашагІкхета!

12. Дунен халкъаш! Къовсам лоаттабе бахьанце а цІенъяь а колониальни лоала яь дайна система дІаяккхара тІехьа, империалистически зависимоста ерригача формашта духьала!

13. Дерригача мехкий халкъаш! Къовсам лоаттабе ядерни герзе масcе тайпа техникани дар бохьанца сацадара, герзаш массанахьа а цІендь а дІадахара, лаьттан тІа тешаме машар хилийтара тІехьа!

14. Дунен халкъаш! Сийла хила, гучаяккхе тІом хьеба гІертача империалистически подстрекателий уйлаш! ЧІоагІбе монополиеша дечa империалистически [illegible] хила реакци милитаризми гІорьялара духьалара къовсам!

15. Дерригача мехкий халкъаш! Германски машаре договор дар а Малхбузен Берлинах ший мукъах йола демилитаризованни горад яр а!

16. Даькъала хийла дунен социалистически система — дунен халкъашта юкъерча болхлой класса баьнка керттера тенаш! ЧІоагІлуда социализма дерригача мехкашкарa халкъаш кхетадениеа, вошаллий доттагІали барт-цхьааргІон йолаш хуга!

17. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Албане Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла Советски Союзеи Китаи сийлахь-дикихача халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха а дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

18. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Албане Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски албански халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

19. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Болгаре Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски болгарски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха а дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

20. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Венгерски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски венгерски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха а дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

21. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача, демократически парда тІа шоай мехк машаре вІашагІтехара тІехьа къовсам лоаттабеча Вьетнама Демократически Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски [illegible] халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха а дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

22. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Германски Демократически Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла Советски Союзеи ГДР-еи халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

Даькъала хийла Германски Демократически Республика!

23. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача, демократически парда тІа шоай мехк машаре вІашагІтехара тІехьа къовсам лоаттабеча Корейски Халкъа Демократически Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски корейски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

24. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш доаллача Куба турпалий халкъага! Даькъала хийла советски кубински халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

Даькъала хийла Куба Республика!

25. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Монгольски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски монгольски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха а дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

26. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Польски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски польски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха а дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

27. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Румынски Халкъа Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски румынски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

28. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Чехословацки Социалистически Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски чехословацки халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

29. Вошарашха дола маршал да социализм хьалъеш боахкача Югославе Социалистически Федеративни Республикан къахьегамхошка! Даькъала хийла советски югославски халкъашта юкъе даим хургдола, цІенхха дохаргдоаца деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

30. ДІайха маршал да сийлахь-дикихача индийски халкъага! ДегІа а догІаца чІоагІ а лулда Советски Союзеи Индеи халкъашта юкъера деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

31. ДІайха маршал да сийлахь-дикихача индонезийски халкъага! ДегІа а догІаца чІоагІ а лулда Советски Союзеи Индонезеи халкъашта юкъера деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

32. ДІайха маршал да тийша бех бохкача антинародни режима, американски империализма герзаца кийтъячa интервенцена духьала, демократически лоаца тІа шоай мехк вІашагІтехара тІехьа къовсам лоаттабеча Къилбаьхьен Вьетнама доккха денал долча халкъага!

33. ДІайха маршал да империализма бу пребанкхара, шоай даьхе машаре вІашагІтехара тІехьа къовсам лоаттабеча Къилбаьхьен Корее доккха денал долча халкъага!

34. ДІайха маршал да машареи шоай къаман паргІатонукъьалеи чІоагІъяра тІехьа къовсам лоаттабеча Бирма, Цейлона, Камбоджа, Лаоса, Непала халкъашка!

35. ДІайха маршал да афгански халкъага! ЧІоагІ а лулда дегІа а догІаца Советски Союзеи Афганистанеи юкъера деттагІали долча машаре гІулакхаш!

36. ДІайха маршал да пакистански цІенъяь дІаккхархой шоай паргІатонукъьала чІоагІъяра тІехьа къовсам лоаттабеча Іаьрбий мехкий халкъашка!

37. ДІайха маршал да ВІашагІкхийттача Іаьрбий Республикан халкъага! ДегІаухалда Советски Союзеи ВІашагІкхийттача Іаьрбий Республикан халкъашта юкъера деттагІали гІулакхаш!

38. ДІайха маршал да паргІатонукъьа, хьашта, демократически бола пачхьалкха хьалъеш долча Алжире турпалий халкъага! ДегІа а догІаца чІоагІ а лулда Советски Союзеи Алжирски Халкъа Демократически Республикан халкъашта юкъера деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

39. ДІайха маршал да колониализмаьна империализмаьна духьала, шоай паргІатонукъьала чІоагІъяра, къаман экономики культурни дегІа йоалара тІехьа къовсам лоаттабеча африкански паргІатонукъьадаьннай халкъашка!

40. ДІайха маршал да Гана, Мали, Гвинеи халкъашка! ДегІа а догІаца чІоагІ а лулда Советски Союзеи Гана, Мали, Гвинеи халкъий деттагІали вІаши барт-цхьааргІон гІулакхаш лелада!

(Дахдаларг 2-ча агІо тІа).

Сийлахь-йоккхача Октябрьски Социалистически революце 47 шу дизарга даь

КПСС ЦК ТІАХЬЕХАМАШ

(Дlаяодар. Долалур 1-ча агіо тіа).

41. Дlайха мохрашл да чурчхи прогрессан революцина дукъала, шайн дахьан паргlатон къестамукъхьан бахьанца къасам доттабеча конголезски халкъагa!

42. Дlайха мохрашл да империализман гlелаеран дукъала, паргlатон къестамукъхьан бахьанце турпалан къовсам доттабеча Анголин, Мозамбикан, Къилбаседа Родезин, Къилбаседа Африкански Республикин халкъашна!

43. Дlайха мохрашл да тlемхудаеча империализмехь шин дортамукъале домале дорвера Нигер халкъага!

44. Дlайха мохрашл да империализман дукъала, шайн махкий йизза дортамукъхьан ажхара тlехьа къовсам доттабеча Латински Америкин халкъашна!

45. Дерригача дунен тlа машар чlагlдеш хьашташ кхачашдар духьа догlа а доттаева чlоагl а лула Англе, Америка Вlашагlкхийтта Штатий, Франца, Советски Союза халкъашта юкъера доттагlалк вlашин барт-цхьогlон гlулакхаш леладари!

46. Догlа а доттагlада чlоагl а лулда Советски Союзаи Итален халкъашта юкъера доттагlален гlулакхаш!

47. Дlайха мохрашл да милитаризман фашизм юха дийнъялдар духьан къовсам доттабеча Германе Федеративни Республикина къахьегархошка, дерригача прогрессивни низашна!

48. Вошарашха долa мохрашл да фашистски режимашта духьала, демократически паргlатонашта тlехьа догlан къовсам доттабеча Испанен Португален рабочашна!

49. Дахъала хилда Советски Союзаи Австрин халкъашта юкъера доттагlален вlашин барт-цхьогlан гlулакхаш леладари!

50. Дlайха мохрашл да финнски халкъагa! Чlоагl а лулда догlа а доттагlадa Советски Союзаи Финляндски Республикин халкъашта юкъера доттагlален динеча лоалахой гlулакхашна!

51. Догlа а доттагlаед чlоагl а лулда вlашегlа халкъан Швеца, Норвега, Дана, Исланде халкъаштен юкъера доттагlален гlулакхаш!

52. Дlайха мохрашл да шоай дайха йизза дортамукъхьана [illegible] тlехьа, [illegible] тlемо безашта духьала къовсам доттабеча японски халкъагa! Догlадогlойда Советски Союзаи Японен халкъашта юкъера доттагlален гlулакхаш!

53. Дахъала хилда Советски Союза арахьара машар безаш йола ленински политика!

54. Дахъала хилда пайталойшца сийле йоккха деной йола Гергашцара Советски Низаш!

55. Советски тlемахой! Керда техникаш даха тlемаи политически нийче еча, фийла а массаза ма мохагlа агрессор хlоаламо а нийче хилие!

56. Дахъала хилла вай махка балхалой классан йохзоям крестьянстван йохаргlоаца союз!

57. Дахъала а нийче чlоагl а лолда СССР халкъий цlанила йохаргlоаца цхьаьгlон алапдара дола доттагlалк!

58. Советски Союза къахьегархой! Дерригча а махкаш коммунизма материально-технически бaла ягиласад!

59. Советски Союза къахьегархой! Шоргlа йохжле дерригча халкъа социалистически лоа! Хайла къахьа кхоачашъергъа вай социалистически шоргlа плана!

60. Сийле хийла коммунистически къахьегарахoй коллективой, ударникий, производства къахьерой, новаторий!

61. Советски Союза къахьегархой! Массо догlараспахарa чlоагlдо социалистически доле къы — вай Дахьо ниэ балаш хилораи хилна къал-торе дlахо а ланхъярам йола кара.

62. Советски Союза къахьегархой! Цхьаддаш къовсам доттабе коммунизма хьалъярий принцип кхачашъера: бала ца беча хlама даац!

63. Советски Союза къахьегархой! Тlагlертта ланхъа къахьегама вескарде! Къовсам доттабе продукции динаргlа хилийтарам цунга дlададар лехарам тlехьа, материальни ресурсаш мехуйла ихом барl тlехьа!

64. Промышленноста, гlишлошъяра, транспорта болхлой! Комплексни механизаци автоматизации а, производства найоргlа юкъенхуала [illegible] технически кара гlадьаннераш, дина тlоола апыт! Производственни машиной баламгlа пайда эцилга кхачашде!

65. Советски Союза къахьегархой! Мкои беш дlахьхьа пачахьалкхан средствош! Къовсам доттабе уч доол дарца, воадаре лападарш, мекан хьулпат ца даица!

66. Промышленноста, юрта бахамe, гlишлошъяра, транспорта болхлой! Къовсам доттабе хьилъыалагlа а пайданогlа а долча тайпара капитальни вложенех пайда эцара тlехьа, поарxlамогlа йола пусковой стройкаш болх бе йолашаргтe кхидара тlехьа!

67. Советски Союза къахьегархой! Халкъа бахама химизаци ю — коммунизма материально-технически база хьалъяра, халкъа хьал-торе дlахо ланхъяра эшача керттера хьалох ца!. Къовсам доттабе химически промышленноста сихагlа догlабоаларa тlехьа!

68. Химически промышленноста болхлой! Къовсам доттабе юрта бахам дlахо а сихха догlабоалaбар духьа минеральни удобренеш бацогlаш лораш йола химически средствашн арахецара догlадовладара, уж динагlа хилийтара тlехьа!

69. Советски металлургаши горнякаши! Догlахуела руда доакхнига, чон, болат, прокат, турбийн арахецилга, бос болен мостамьа мохь ца луш металлаш дахьалга!

70. Советски энергетикаш, гlишлонхой, электростанцийн электростейн монтажникаш! Энергетика сихагlча тампаша догlаухилга lагиаджа, лохда энергосистемаш хьалъярган цедаш экспуатации арган дlададар!

71. Машиностроении приборостроении болхлой! Тlагlертта къовсам доттабе технически прогресси производства специализаци яра тlехьа, халкъа бахам сихагlа нийчбо мерагlа йолча машинашцен приборашцен!

72. Мохкадьаттам гозени промышленноста болхлой! Дункагlа мохкадьаттон газ лургъа вай махка!

73. Советски геологаш! Сихагlа хьаелла вай Дахьон модрай бухбоаца газаш!

74. Мlор бакхахча промышленноста болхлой! Догlанхуела мlор беакхнига, лохде цунга дlададар! Къовсам доттабе горни техникех магета дунхагlа пайда эцара тlехьа!

75. Советски гlишлонхой! Ланхъа гlишлошъяра балхий тамташи цар динали! Хьалде пайдаев, паргlата, хазе гlирсаши сооружениеш!

76. Тlишлой материалий промышленноста болхлой! Мамегта догlанхуела цемент, мерде гlишлой материалашн сборни конструкцеш хьанига!

77. Хьунан, хьу чанжойлахчен, кхьхат дечен промышленноста болхлой! Дунхагlа лургlа вай дина дахча, мебель, целлюлоза, кхьхат!

78. Еигачен кхочани промышленноста болхлой! Тепараши кхачан продукташи арахецилга догlанхуела, ассортимент тоэ, уж динагlа хилийта.

79. Чхьарьан промышленноста болхлой! Догlанхуела чхьарьий лувцига, чхьарьий продукташ динагlа хилийта, цунга дlададар лехаде!

80. Советски транспорта болхлой! Хlанзарча технически средствашце нийчъе транспорт! Лоацъе мухьаш дlанхачийтара хаиаш, лохда мухьаш дlачоза кхьхьарга дlададар, динагlа гlулакх де пассажирашта!

81. Буозама болхлой! Догlанхуела, эргlйокхаш тоне буозама средствашн! Тоаде бахача махх гlулакх дакгa!

82. Юрта бахама къахьегархой! Къовсам доттабе юртбахама интенсификаци яра, цунгахьа дlададар лоа а вош хьттан хlара гlомара тlа болхах продукта догlахуела тlехьа!

83. Сийле а хастам а лийба хьаттагордан хьаьйбой производства кlаре а пачахьалкхенга дlазаара а гlиллашн, социалистически лехкарш техама кхоачашдахча юртбахама къахьегархой!

84. Колхазхой совхозий болхлой! Цхьаддаш бахаре кхоачашде къахьегамара безам вобаргхама ленински принцип! Еррига колхозаш совхозаш рентабельно болх баш хилийта!

85. Колхазхой, совхозий болхлой, механизатораш! Тlагlертта юкъенхьа lомамне кара гlадьанндераш дунагlйола опыта! Мlаоргагlа lомаа, динагlа пайда эца, лорра техника!

86. Юрта бахама къахьегархой! Мамегта догlанхуела хиш дехка къахтам пайдаега. юртбахама продукци алсамъяннахра йолча хиш деннача хьаттай торенех динагlа пайда эца!

87. Юрта бахама болхлой! Не болча хьаттая, техническа, деаныера а кхыйоlача а юртбахама культурай хьунеъаш пахийор духьа динагlа пайда эца органически минеральни удобренех.

88. Колхазхой совхозий болхлой! Догlанхуела юкъера хьайбай бахам, чlагlбе шорталара база, найса пайда эца доакхъарах! Догlанхуела дуих, шура, дьтта, фуаш, кхыйола продукци беакхнига!

89. Целина къахьегархой! Догlанхуела алат, дуих, шура йоакхнига, коммунизм хьалъяра халкъа юкъарча гlулакхе хилъейкхийта гlаз ашан!

90. Торговля, общественни кхачан, коммунально-бытовой бахама болхлой! [illegible] кхоа ноахо культура а йолаш гlулакх даре тlехьа къовсам доттабе!

91. Советски учреждений болхлой! Тоаде организатерски кара массе бу кхитаман болх! Дlалнха бюрократизм, динагlа торимаде къахьегамоцута эказрашк шир дlадехараши!

92. Ішлонманни лакарча дешара заведенеш болхлой! Къовсам доттабе lилма дlахо догlадовладара тlехьа, технически прогресс бахьанцe! Коммунизма эоха хийла бозоча тайпара хургболи специалисташ кийчбе!

Сийле хийла хьалха поттачь советски lилма!

93. Сийле хийла советски lилмахой, конструкторий, инженерий, техникий, болхлой — бахха-дина космически кемаш хьалденой!

Сийле хийла денаи довча советски космонавтий!

94. Литератураи искусствои доттаоаш! Къовсам доттабе производствон партийноста народности йоалаш, лаккара идейности художественни говзали йолаш хилара тlехьа! Къахегlа хьехаргъа коммунизм хьалъярий турпалий гlулакхий дезали хьехаш, вай бахамара мораде, коммунистически гlулакхий метала!

95. Кепа йоазон, радио, телевидене, издательстваш культурно-просветительни учрежденей болхлой! Коммунизм котъяннахара доттабеча къовсамо парте доный дала гlончий хилие!

96. Халкъа просвещене болхлой! Тоаде бераита доьшар хьехнига, къахьегам духха бозош, коллективизм йолаш, коммунизма гlулакха муттаха долаш хьалхела ук!

97. Медицински болхлой! Тоаде къахьегархоита гlулакх деига! Практикана лакхенхаца медицинска lилмано кара гlадьанни мерагlа [illegible]!

98. Дахъала хийла вай халкъа юкъара физкультурнически пачахьалкхах! Догlа а йоагlийна чlоагl а лулда советски социалистически Даймохкабуо кхети!

99. Дахъала хийла советски профсоюзаш — коммунизма школаш!

100. Дахъала хийла советски мехкаш — коммунистически общество хьинаре хьалъяраш!

101. Дахъала хийла Ленински комсомол — Коммунистически парте тешаме гlончий резерв!

102. Когийнахо мохкарой! Тlагlертта lомаде коммунистически хьисапе болх бе а даха а!

Дахъала хийла сий дола советски когирхой!

103. Пионераш школхошашка! Тlагlертта lомаде кешнин, дукха а йиза сий а де къахьегамо! Ленина гlулакха, коммунизма бахьанца хьинаре къовсам доттабергбераш хила кийча!

104. Коммунисташи комсомольцашки! СССР-е коммунизм хьалъяра дерригча халкъе доттабеча къовсамо хьалхарде хила!

105. Сийле хийла сийлахь-доккхача советски халкъа — хьинаре коммунизм хьалъяраче, дерригча лохттан тlарча наьха мохкаш сийле бахьанце денаи долаш къовсам доттабеча.

106. Дахъала хийла парте халкъан цlенна йохаргlоаца сийлахь-йоккха цхьоагlа!

107. Дахъала хийла Советски Социалистически Республикий Союз!

108. Дахъала хийла вай хьамара Советски правительство!

109. Дахъала хийла Ленина хьехиар Советски Союза сий дола Коммунистически парте!

110. Дахъала хийла лохттан тlарча дерригача халкъашта Машар, Къахьегам, Паргlато, Нийсхо, Вошал, Ираз чlоагlдеш йола коммунизм!

Советски Союза Коммунистически парте Централъни Комитет

ЭКОНОМИЧЕСКИ ПАЙДАНЕ ХИЛИЙТАРА

Московски предприятий болаш хьал а лаьца экономически эффект бадьян долаш къовсам доттабу Грозненски химически комбината коллектива.

Из кхоачашлара биза пайда ю оборудованех, из тlехьа кlебигагlа йола бедал, газ продукташн йоаргlоаш керда мероприятеш балха юкъехухь. Уж бахаш дечa хьалха латтачарей цаl а № 132 йолча цеха коллектива.

Октябра дезача цlей сийна коллектива доа деннад укх бетта плаи массехк за хьалха кхоачашъе. Производства средствош кхоара чотаз арахецача продукнега дlабода мах 0,1 процент лохбергба, цу гlулакхо торо хулийтаргъа пачахьалкхена итташ эзараш сомаш ахча кходе. Уж лехкараш толамаца кхоачашдеш да. Укх бетта хьалхарча шин декада план 107 процент кхоачашдьй, планал совгlа арахийца продукци бlаьш тоннаш я.

Хьалхашка латта дехкараш тlехдика кхоачашду аппаратчикаша Ахмурзаев Ширвание, Бельтюков Виктора, Любанская Александрас, кхычар. Машинашна бечаб балха юкъе найсделла кхоачамбоацараш шоай ханнахьа дlахоах, цo торо хулийт дукха электроэнерги кхое, арахецача продукцега дlабоца мах дикка лохбе.

Экономически эффект хилийтара дукха балхаш деш я хlанз тха коллектива. Хlана кийчъеш а болашв расчета пневматически электроэнергене хана лархlа счетчикаш оттаергъа, азот дустаргдолаш аппаратураш а оттаергъа. Уж балхаш ду аппаратчикаш сменех нел продукци йоазой хобергдолаш, экономи я э эц хоаргдолаш. Цул совгlа азот лоаккхаш оттаергъа гидрозатвораш, йоккхий фильтраш. Уж дерзай цеха коллективо. Цо торо гур лайтаргъа азот беца дlахьаргдолаш болх вlашт lехьбаккхеи азот арахецаргa дlабода мах дикка лохбей.

Ала дезаш да тха цеха балха юкъе а пхьаппадела кхоачамбоацараш хилар. Цеха юкъе дукха турбай штабелаши полиэтилена оасаши яза. Уж а бpаш. Из браш машта хул дийнар партийни организаци секретара Сорокин Павел Петровича. Болх беча хана дукхагlа иза тlалатта гранулатори узлаш сихагlа тишду яьаш луш ю. Царех дукхагlъераш механически цехе хьаль хьаеча а тха кхоачамбоацарам юкъе долаш. Уж хlадоах слесараша, из бахьан долаш сейца латта ошш хул гранулятораш, кlезагагlа арахец продукци. Механически цеха коллективо цlенагlа бе болх, цунга хьежжа кlезагагlа хургьа кхоачамбоацараш.

Октябра сийна коллектива доа деннад дукхагlа полиэтилена продукци ара а хецаш цунга дlабода мах дикка лохбе.

В. КУРБАТОВ,
Грозненски химически комбината № 132 йолча цеха аппаратчик.

ГОВЗА КУЛГАШ

Массанена а чlоагlа дукха везаш ва lаьха. Цун участок эаш тешаме я. Цун говзача кулгаша кхоачашбергбоацаш цхьа болх бац производственно - товарни конторе. Къахьегам — хилапза дартдоаца хlама а хиша дlаэттад цунна.

Производственно - товарни контора шоллагlча цехе Турдуев lаьха слесарь хоархlаш хилаe а цо кхоачашду балхаш тайп-тайпарех дуккех да. Даим дукха мах хул цу цехо. Хlатa ту из уналлагlа воаллаш, чlайха наlарейтта боаш догlаш е керда деталеш хьеш. Ше дlаберда балхо бола биэ кхоачашбаца колле кела из хьа... вац из. Смена ю [illegible] 130—150 процент кхоачашдеш я. Цехе хьалха латтачарех ва из. Шие дика къахьегарал совгlа, шийн балха опыт дlа а луш кхоане гаргакхуьаарий мугlарч шерду из. Хlанз Октябра сийна хахте а дитта къахьегаш ва lаьла.

Х. МАХАЕВ,
Грозненски производственно - товарни контора оператора гlонча.

Октябра дезача цlей сийна къахьегама вахте а утта хьинаре къахьегаш я крекинг - завода коммунистически къахьегама сийле цlа делаш № 21-1 йолча установка коллектива.

Операторе дlаьтубаьча къагу сурт хоза да. Хlара технолог шийна участке хьинаре къахьегаш ва. Царех цхьабараш ба масосашка беча балхага хьожаш, молагlабараш газ мехкадьтта продукци кlезагагlа йойтара къовсам доттабеш ба. Масала операторе дlачу ца аьалаила Шоргагу тхоша чlоагlа эзм а бакаш масосаша беча балхага доамаш воалла коммунистически къахьегама ударник В. Беньва.

Контролни слесара А. Захаров ва йолаш цхьа прибор е оборудование яц установке. Массайолча участкашка хьожаш лелача цунна бlаргайра мехкадьтта продукци lоухаш йоаш латташ хилар. Сиха пашмангlаьнар ю. Захаров из кхоачамбоацар балха юкъере дlадаккхара. Иттех минута хьалха хьаьнка кхоачамбоацар ю хилатаьха латта хьалда хоклар. Ниттa дева къахьегаш ба технологам Саннин Гаврил, Соколова Таня, кхыбараш. Царех хlаране смена норма тlеххоачашбе.

Сурта тlа: оператор Сании Гаврил оператора гlонча Соколова Таня.

И. Попова сурт.

КЕРДАЧУН—ТЕРКО

Тхьаь итт шу гаргта ха я «Грознефтехимзаводы» объединене центральни приборремонтни мастерске болх бу. Тайп-тайпара балхаш деш дукха участкаш я мастерске. Ерригача участкай коллективаша дукхача хана деш социалистически ахь делаю. Укх тlеххьарча шерашка цхьа шу дlададахац цар план тlеххоачам ца ец. Укх шера планал совгlа пачхахьалхена хкадаь ахча эзараш сомаш да.

Мастерске ремонт а тайп-тайпарча 40 приборашта. Уж дехкараш толамца кхоачашду коллектив. Хьинар кхо па деш дика къахьегаш ба ин. В. Бронников, О. Шевченко, М. Ткач, А. Титов, П. Суданов, миттта кхыбараш.

Мастерске коллективо дика вlаштlехьбаьккхаб рационализаторски болх а. Цига дакъа лоаваш ва хlара болхое. Коллектива кийчъь цхьайола рационализаторски предложенеш вай республике вlаа а ца lеш, кхычадьа а йолаш я. Московски «Тизприбор» яхача заводо арахецаш а ЭРД-29В, ЭРД-29В яха керда агрегатно-унифицированни приборашт. Уж приборош чlоагlа чоалхане а болх беча тешаме йоацаш а я. Каст-каста боарама тlара юла стредкаш. Хlамаш дlахьлу лента хунцача хана прибор соице езаш хулар, цуlухьа автоматически регулирована еча лоалханорча охене пайда оаи вlаштlехьдалацар. Мастерске дикагlволча рационализатора Бронников Валера молфибнийтаи ю цу приборашта. Ер шу долалуча деноша химически мехкадьтта чакхдоаккхачег [illegible] эргаяьха, болх дикагlа болбе приборашт. [illegible] 406 гаргта [illegible] пар меттаоттайр 90 оатхал. Цул тlеххьагlа цо бокх беча хана хьалха дика кхоачамбоацараш кийсдалиэар. Керда приборш дlайхача заводаш дакха оцена еар цунна.

Укс бетта кийчъь рационализаторски предложения 114 я. Нарех бала юкъейнхьай 96 предложени, цар пачхахьалхена баь пайда 2,4 эзар сом да. Централъни - приборремонтни мастерске коллектив социалистически ахьа хьинай Бакински контрольно - измерительни приборий контора коллективаца. Яхь лелийрал совгlа керда техникаш технологи производствана юкъехьаре шоайла новкъостал ду цар.

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийленца накъа а йолаш хьалхашка латта дехкараш толамца кхоачашду коллектив.

Г. ЗАСОРИН,
«Грознефтехимзаводы» яхача объединене керттерча энергетика отдела воккхагlволча инженер.

Ханал хьалха

«Октябрьнефта» НПУ телемеханизирована промысла мастера Иван Алексеевич Лукьянова кулгалдеча мехкадьтта доаккхача коммунистически бригада коллектива къахьегама керда толамаш дахьад. «Химстрой» треста СМУ-9 гlишлонхоша дlадолаьь патриотически гlулакх хьал а лоацаш Октябрьски цlей сийна лархача социалистически ахье хьинаре къахьегарца 16-ча октябре кхоачашйир цо 10 бетта мехкадьттен газ лахара плаи, хlаьта планал совгlа шу доладелчахьа бlаьш тоннаш йоагор а деннад.

Октябрьски цlей сийна лархача ахье къахьегама хьинар кхы а вlаштад бригадерча мехкадьттахой. Бригада сихайокка сихача тепмаша кийчъяьо геолого-технически мероприятеш. Чакхдоалаш латт сихкинйаи кхийола производственни объекташи lанга кийчъяра балхаш. Дукхьала укх тlеххьарча шин бетта мехкадьтта доаккхнига 150 тонн догlадоладеш йола 19 геолого-технически мероприяти кийчъяй бригада коллективо. Цу мероприятеша юкъе дукхагlа пайда луш да № 25—13 йолча скважине чакхдаьккха мехкадьтта доаккхалга денен бийсанен 2 тонн догlадолада гlулакх. Хlаьта № 73—13 йолча [illegible] денен бусси тlаьххийтар мехкадьтта.

lанга кийчдалара доккхий балхаш даь бригада коллективо. Укхаа йоахьхьай нефтесборни пункташ, нефтепроводаш, водопроводаш, выкидни линеш, коллектораш, промысла бахама кхийола объекташ.

Цу бригада коллективана юкъе хьинаре къахьегарца белгалбаьнна мехкадьтта доаккха операторш коммунистически къахьегарх ударкаш бола из. Набиуллин, Юсупов, Блинков, Шуналкин, Ханиев, заморщика йола ю. Ноздренко, кхыбараш.

Октябра сийна тlаийна социалистически дехкараш ханал хьалха кхоачашдара Сийлахь-боккхача Октябра цlейна къахьегама совгlаташ да накъа ахари ший сийлахьа деххар лоаргl бригада коллективо.

Г. ЛУКЬЯНОВ,
«Октябрьнефта» НПУ производственно-технически отдела начальник.

СОВЕТСКИ ТIЕМА ДЕЛЕГАЦЕ ЧЛЕНАШ ТРАГИЧЕСКИ БОВР

КПСС ЦК-ас, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советс [illegible] хала а lетаи [illegible] укх шера 19-ча октябре [illegible] Белграда юкъе авиационни катастрофа [illegible] баьъан долаш гор. Белград фашистски оккупантех мукъдаьккха тхьа шу дизар делеча болхаш хиина советски тlема делегаце членаш трагически байна хилар: Советски Союза Маршал С. С. Бирюзов — КПСС ЦК член, СССР Лакхехьарча Совета депутат, Советски Союза Турпал, оборона министра цхьажара заместитель, СССР Герзашхьарча Низий Генеральни штаба начальник; инарал-майор Н. Р. Миронов — КПСС Централъни Ревизионни Комиссе член, СССР Лакхехьарча Совета депутат, КПСС ЦК отдела заведующи; танкий йуний инарал-полковник В. И. Жданов — Советски Союза Турпал Югославе халкъа турпал, бронетанкови йуний Тlема академе начальник; инарал-лейтенант Н. Н. Шкодунович; отставкера инарал-лейтенант Н. К. Крапцов, Советски Союза Турпал; отставкера инарал-майор Л. П. Бочаров, хlаьта миттта делегаци яйна волаш хиина полковник Г. Т. Шелудько а.

Авиационни катастрофа йолча хана байнаб самолета экипажа членаш: майор Ш. В. Сытров — [illegible] командир; [illegible] членаш майор [illegible]; капитан Г. Н. Крюков; Т. А. Беляев; капитан А. В. Ефимов; технически служба майор В. Д. Ищенко, технически служба капитан О. С. Малин; вокхагlа йола техник-лейтенант В. В. Черенко; вокхагlа йола сержант Е. В. Ермаков, гlулакх дара ха чахкъьнначул тlехьагlа эскаре lайна старшина В. А. Жебелев; дlамагlа йола сержант В. Ф. Качалкин, дlамагlа йола сержант Т. С. Кузьмина.

Байначарна новкъостий дезалгeн гаргарча махкаца чlоагlа хала а хетам кодам ба КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Советн Президиумо, СССР Министрий Советo.

Авиационни катастрофа хиннача хана байна новкъостий дlабохкар вlаштlехьдаккхара ков. Р. Я. Малиновский керте а волаш правительственни комисси вlаштагlъелла КПСС ЦК-ас, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Советo.

(ТАСС).

ЦХЬАНА ЯЬ СОВЕТСКО-КУБИНСКИ КОММЮНИКЕ

Освальдо Дортикос Торрадо СССР-е хилара хьаьхьа цхьана яьча советско-кубински коммюнике тlа йоах, Куба Республика Президент, Кубай социалистически революце Къинн парте Къамай кулгалдара секретариата член 1964 шера 14 октябре денз 17-ча октябре кхаччалца доттагlлеи визитаца СССР-е хинаб СССР а Лакхехьарча Совета Президиумоа Советски правительства вийха вена.

Вlашагlбеттадуии къамаьлаш деш моттигаш хинна Освальдо Дортикоса а Советски Союза Коммунистически партеи Советски правительства кулгалхоашта а юкъе. Советски оагlонгахьа цига дакъа лоацаш хинна КПСС ЦК Президиума член, КПСС ЦК Хьалхара секретарь Л. И. Брежнев, КПСС ЦК Президиума член, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин, КПСС ЦК Президиума член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель А. И. Микоян, КПСС ЦК Президиума член, КПСС ЦК секретарь Н. В. Подгорный, КПСС ЦК секретарь Ю. В. Андропов, КПСС ЦК член СССР кхьча мехкашцарча гlулакхий министр А. А. Громыко. Кубински оагlонгахьара къамаьл деш дакъа лаьцар СССР-ерча Куба Республика посола Карлос Оливарес Санчес.

Къамаьл деча хана массе оагlонгахьара лагабальар Советски Союзаи Куба Республиканеи юкъера вежарашка йола бувзамаш барт-цхьоагlон гlулакхаш дlахо догlанхуелар а чlоагlдара а дешашта, хийцад лунеи халкъашта юкъерча вахара цхьадела лоархlамера дешаш. Цига вlашагlкхетарой лег тlарей гучахьей чаккхьахча къамаьлашей баькъйр дийцача дешнех йола доацей цхьоагlо.

Шинна а оагlоно раьза хинна белгалдоаккх Советски Союзаи Куба Республиканеи юкъера вежарашка дола гlулакхаш тlа-тlа дукхагlа чlоагlлуш догlауххаш хилар.

Советски кубински оагlонаша белгалдоакх. Паргlатон гlайрена духьала США империалистически гlазараша хадданза агресивни гlулакхаш леладеча хьалашка Кубе социализм хьалъеш хаттаи хилар. Советски Союзо пlаьхха а баьхьир 1962 шера туралъа Фидель Кастрос хьаьхашка оттаь йовзаи йола ахь принцип шие хьаллоацаш хилар. Советски оагlоно пlаьхха а баьхьир 1964 шера 23 январерча цхьана яьча советско - кубински коммюнике тlара, Куба Республика Революционни правительствана муттlахьа хилареи из хьаьда хьаллацареи хьакъехьа яь шийн заявлени.

Советски Союзей Куба Республикин арахьарча политика генеральни линяь ба тайп-тайпара социальни строй йола пачхахьалкхенаш машаре яхара политика. Оагlонаша кlаьхха а белгалдаьккхар, кlезхадем эоахе дунен халкъашта юкъера тlахьан а болаш массане кlензаш тера зlамаккара хьакъехье договор зар машар чlоагlбара гlулакха юкъе лахьа хьаьда закъе хургхилар. Куба Республика дакха мах бу территориальни къовсамаш доалеша-дола дешаши къоастадара ийа юкъе боакхкарг боацаш дунен халкъашта юкъера договор (е соглашени) дешьна Советски правительства еннача предложене. СССР-ен Куба Республикан лоарl, массане юкъарча машарен кхерамзленин хьаштаца германски машара договори проблема сихагlа къоастаелтен цу ларгlа Малхбузен Берлинах демилитаризована ший мукъах йола город ехтен хlадехаш хилар. ГДР халкъан правительстван шоаш тlехьа хилар хьалхии оагlонаша.

Оагlонаша белгалдоаккх, хlанза дукха ва йоацаш. Кампе чакхъхинна тlема блокашка юкъе ца яхача, Куба а юкъе йолаш йолча, пачхахьалкхенашта правительствашта керте латтарий шоллагlа конференци йоакха дунен халкъашта юкъера собити хилар. Советски Союзеи Куба Республикеи белгалдоакх, империализмаха духьаларча дерригача кхийн хlанзарча хьалашка чlоггlагlа цхьоагlо ца хилча эр ца хилар. Цар геттара кардахьа лоарl, империалистически державаш Къулба-Малхбоален Але мехкий чурча гlулакхашта юкъе гlертилга, США ДРВ суверенитета духьала гlертилга магарт ца хилар вlабойт, хьалловш Кипра халкъон правительствеи НАТО кулгалдеча мехкий агрессивни гlулакхаштен лоавашштен духьала кийсхоацеи къонахчаццен доттабу къовсам.

Советски Союзей Кубаси лоарl, машар хилийтар духьа, социализма позицей дlахо чlоагlдар духьа тоаме къовсам доттабара лоархlамегlара тешаме социалистически мехкаш цхьагlо йолаш кхоталенна хулга хилар. Шиннa а оагlоно хьежкхар, марксизмана - ленинизмеи пролетарски интернационализмей тешаме хилара лерда тlа латта КПСС-ан ПУРСК-ан юкъера доттагlлий барт-цхьоагlон гlулакхаш дlахо йолча хана а толаме догlаургхилари чlоагlургхилари.

Коммюнике тlа белгалдаьккхь, Куба Республика Президент Советски Союзе вaр СССР-ан Куба Республикани юкъера вежарашка йола бувзамаш барт-цхьоагlон гlулакхаш тlахо йолча хана догlаухулгареи чlоагlлургареи гlулакха новкъхlамера фактор хилар.

(ТАСС).

«СЕРДАЛО»
2-гlа агlо. 22 октябрь, 1964 шу.

Октябра сийна

☆ ☆

ТХА СОВГIАТАШ

Ленински районан комсомольцийн кагирхойн чотах дукха дика гIуллакхаш да. Цуьна тешал дара кхоачамболаш да районан комсомольски организаце тIайнйца социалистически декхараш кхоачашдара даннеш йазача.

Торговле министерствон СМУ столярин цеха комсомольцийн кагирхойн инициативах къахьегама ойсарле дукха лакхъеш йола «Маятникова херх» аха станок оттайн. Керла техникан технологин карарзаеча полиэтиленови турбашта сварка еш металлически йоза чу материалаш — капронах, полиэтиленах саттахалаш кийчъеш болхха болх баьб ЦРМЗ комсомольцашен кагирхошен. Полимерех саттахалаш хьакра йола пресс кийчъйь. Цуьна проект оттайн къонача инженерашна - технологашна Рябов Николаен Савельев Георгеи.

Тишна аьнх дIадалара шера тIайийнца социалистически декхараш толамца кхоачашдеш да — планах 1850 тонн яла езача хIанзле 1808 тонн дIаделлнад комсомольски организацоша. Уж декхараш кхоачашдара къахьйтар промышленни предприятий, гIашлой организацей, автотранспорта комсомольски организацейа.

Вай махка коммунистически общество хьалхьара шоай хьйкарерча къахьегамца хоаламболлаш дакъа доацаш бола бIаьш, эзараш кагийнахи мехкарийн ба производства дегIгIбараш.

ТIехдика къахьегаш я «Красный молот» яхача завода цхьоалагIча цехера Павлов Федора, шийттлагIча цехера Бравц Александра кагирхой бригадаш; ЦРМЗ хьонача производственникаша № 1 йолча цеха токара Алтыбиев Рафаила, слесара Беловки Владимира, болхлечо Логачев Виктора, № 1 йолча баракъаш тегача фабрика къонача болхлоша Решенко Любас, Банхаева Лайлас, кхычар.

Укх деношка къахьегама толамаш кхы а совдоах комсомольцашен кагирхошен. Ленински комсомола 46 шу дизара къахьегама совгIат кийчду хIара комсомольски организаце, хIара къонача болхлочо.

Къахьегама докхийча толамашца бегталбаьннаб «Красный молот» яхача завода инструментальни, ремонтно-механически, фантанни арматура цехий комсомольцаш. №№ 1,5 йолча баракъаш тегача фабрикай, ЦРМЗ, Таксомоторни бохама, СМУ-4, кхычахьара комсомольцашн кагирхойн къахьегама вахте оттаб.

«Грозпромстрой» треста СМУ-4 комсомольцаша шоай собране массане а коммунистически къахьегама ударник аха хIи жiкхара содаш тIайидар сентябрь бутт болалуш.

ТIачIа сакагIа дагIаяз комсомольцай мутIарай.

Духьал октябрь бетта 20 дийнахьа комсомола мутIаре баьлар 160 сар, хIаьта бутт чакхбала кхейисача хала кхы а 200 сар хьачуэпарга.

С. ЭЛИСУЛТАНОВ,
ВЛКСМ Ленински районна секретарь.

ШЕРА ПЛАН ТIЕХХОАЧАШЪЯЬЙ

Сийлахь - йоккхача Октябрьски революце 47 шу дузача денна сийленца накъа яхара шерра социалистически дахь йоаржалй «Малгобекнефта» НПУ буруь деттача конторай коллективаша. Царна юкъе хьалха латташ я буруь деттача шоллагIча контора коллектив. КхоалагIча октябре боккха къахьегама толам баьккхар цо. 11 бетта план толамца кхоачашйи буруь деттаначча.

Шера план кхоачаш хь а дукха бригадаш я. Царна юкъе я ин. Загилова, Панкова, Моистоенкова, Хетагурова, Богоровска, шиттa кхычар кулгалду бригадаш. ХIанзлехьа шера планал совгIа цар тоха буруь 240 метр да.

Дезача цIей сийна къахьегама теммаш кхы лох цо еш къахьегаш ба буруь деттараш. Укх деношка къаьстта дика къахьет нов. Загилова кулгалдеча бригада. Цо дош деннад 7-ча ноябрага кхачалехьа № 818 йола скважина буруь теха йистекхе.

У. МАМИРГОВ,
«Малгобекнефта» НПУ № 2 йолча буруь деттача контора мастер.

Ялат Даьхенна

Сийлахь - боккхача Октября 47 шу дизара сийна къахьегама вахте а етта, башха - дика къахьегама котало лькхай Шелковски производственни управлене боахамаша. Цар толаме кхоачашъяьй пачхахьалкхенга хьажкIаш йоккара шоашта сина хинна планови задамеш.

Даьхен амбарашка тайсай 10.000 центнер совгIа хьажкIаш.

Управлене эттара дукхагIа хьажкIаш дIаеннай «Коминтерн» яхача колхоза къахьегамхоша. Планах 1800 центнер дIаяла езача метте, цар пачхахьалкхенна дIаеннай 2074 центнер. Планови задамел шоза дукхагIа хьажкIаш дIаеннай Ленина цIерахча колхоза ахархоша.

ХАЛКЪА БОАХАМА

Гудермесски депо машинисташ Октябра дезача цIей сийна вахте а этта къахьегама дика толамаш доахаш ба. 15-ча октябре машинист нов. Бутоев Прохладни яхача станцера Гудермессе хьахкъчар нормал совгIа 972 тонн мухь а бахьаш. Цу дийнахьа дика къахьегама толам баьккхар машинисто нов. Козуби. Гудермесера Махачкала ший графиках планал совгIа 1048 тонн мухь а йица поезд йигар цо.

Машинисташа планал совгIа дIаьихьа мухь цхьа миллион 132 эзари тонн совгIа ба.

Итт бетта план хадал хьалха кхоачашъяра хьинаре къахьегаш я коллектив.

К. ВИНИК.

СИХЛЕ, ГIИШЛОНХОЙ

Сунженски производственни управлене XX-ча партсъезда цIерачча колхозе укх шера 1900 устагIа ийцаб. ХIанз вама доккхийта Серноводски леммашна да уж жа. Эттара дикагIа деача, битсъа кьоаса бола тха доаллача фух да деннадь жа. Цкьабанкьд, жа Iуштa эттара чIоагIагIа хапсехтар фуд ьъача. из да, жа коаттахаргдаенча мотттига гIайгIа еш колхоз правлени ца хилар. ХIанз шолла къатIенхоачаш латт, хIаьта Iой жа чудоваладу молош къонахь ьамаш, искусственни осеменени ю ха дIайолалуш я, цхьабаькъд, сийча ц эсеменитальни пункт.

Кошара кийчьъ ца хилчал ваьгIа, жа Iушта а цхьайнка гIуллакх дац: цIа ийчадьнац. Царна газеташ хиланйтац Ассиновски кхочцца 18 километр мара гаьна доаца боацашеньо а, хIаьта хIаро деяна цига лоца пашигаш в байлашкъа.

Мел ха эшай-теш гIишлонхошта хIанзчул тIехьагIа кошара хьалъхь лника, аьгуот бетта денз из хьалъуш латташ в хилча? СихагIа из гIишло хьалхь, нни бозам боцаш вол-теш мастерсной заведующи нов. А. П. Тищенко?

Iа хьатIенхоачаш латт. Жа Iангара дехара де дозар сихха чекхдаккха деза ноажоа правлене.

«Комсомольски прожектора» областной штаба рейдови бригада членаш: И. ЮНУСОВ, А. КАРМАНСКИЙ, И. ИНТАРИКАНЬЯНЦ.

ЯЛАТ ДIАДУВЛГА ТIЕХЬАДОАХ

Гурахьа дIаюча культураша йоккха моттиг дIалоац Урус-Мартана управлене «Самашкински» совхозе, хIаьта цу совхозо чудахьача ялатах дукхагIа дар гурахь дуъ ялат а да. Баьъда, хьалхарча даькъе керттера агроном нов. Амхадев а волаш бола совхоза кулгалхой гурахьа дIадуча ялата уйла ий-м бай. Совхоза зене ялаташ дIадув ха туллаш латт, дIаьта укказа хIанзчул тIехьагIа дIаде деза ялат 1500 гектар совгIа да. Фу хийлад, хIалий ишта деха ялаташ дIадера теммаш? Духьал цаI мара дац цун бахьан. Во пайда яц техниках. Йолаш йолча тракторашца, хьатта тоадечеи ялаташ дIадувчей машинашца болх дерттIа вIаштIехьа а боаккхаш къахьеташ хийнададаре дIадийна даьина хургдар гурахьа дув ялаташ. Хьанаргьа вай нов. Магамадов управляющи йола 2-гIа отделени. 8 гусеничин 10 чархаш тIарен трактор а цу совхозе. Цул совгIа 2 гусеничин трактор, 9 селка, кхыйола машинаш лькхай укхаза нохкъостала «Орджоникидзевский» совхозера. Планах 1250 гектар дIаде дезача 16-ча октябрта дIайнннар 753 гектар мара яц, хIаьта хIанзчул тIехьагIа кIа дIаде дезаш а 497 гектара тIа. Ялаташ дIадувлга тIехьадоах отделене лаьтта эсала тоадеш хилара. Масала, 16-ча октябре йолча 9 селлках 2 мара болх беш яцар, уж а ГуйрийнIа 10 сахьат даьлча мара болх бе йолалланзар. Балха темпаш лоха хиларал совгIа гуйран ялаташ дIадера агротехника чIоагIа телхаю укхаза. Лаьтта тоадеча вIалла пайда эзаш яц лаьтта оахаш йола комбинированни агрегаташ. Керттера агроном нов. Амхадов царех пайда эцара духьала хIанав хоеш дац. Предплужникаш а йоацаш цхьан нохарца оах лаьтта. Сахам даьчух тIехьагIа къаьсттача трактора тIехьа а йийзе рельса теххаю. Уж шаккха операци цхьан агрегатаца е магаргйолаш я, тIаккха сахам дикагIа а хургда, хIаьта цунга дIададар чухнахьа а дарера. «Самашкински» совхоза хьалашка ялаташ дIадере тIеххьара ха я хIанз латтар, цудухьа 280 килограммка дIакхоача еза ялаташ дIадера норма, хIаьта дIаюр 210 килограмм мара хилац. Из геттара кIезига да. Агротехника телхарах дола кхыдола гIуллакхаш а леладу укхаза. Селлкашта маркераш оттальнц, цудухьа хлат дIа ца хувш моттигаш юс. Селлках доакха дукхагIдола пружинаш теххад, цудухьа шоай доалах мара ахац сошникаш лаьттагIа Iочу. Ялат дIадийначух тIехьагIа лаьтта IотоIадеита йииза аргIйоаца агротехнически прием я. Бакъдар аьлча, укхаза дешдац уж балхаш. Селлкашта тIехьайийза я еза йоаца дахчан катокаш. КIезига тIера шаьрдар мара лаьтта IотоIадацар цар, из саго ше шийна ю харцо я.

Из хьал да 1-ча отделене а. Трактористa нов. Саламова агрегатерча кхаь селлках цхьанне 208 килограмм вокх шинне 255 килограмм дIадув кIа. Ялаташ дIадере нормаш лохьаред совгIа ялаташ массанахьа цхьатарра хьалгIадаьина хилац. Фу 2 — 4 сантиметр мара кIоарга дIадец, тоIаде дезаш доллаш а IотоIадац дIадийна ялаташ.

Ялаташ дIадувча агрегаташка нагахьа мара хилац совхоза керттера агроном нов. Амхадови 1-ча отделене управляющи нов. Газиеви. Нагахьа баха цига нийсбелча а долаш йола гIуллакхаш доаза, механизаторашта цхьанкха практически гIоле хьажац уж. Гурахьа ялаташ дIадувлга шишегIа дитад, хIаьта ялаташ дIадера балхаш керттерча даькъе царна тIа ца дехкадий.

Уж гIуллакхаш дIало ла мегаргдолаш дац. Кхы ца гоадеш а бакъонца а дIалаха деза уж кхоачамбоацараш. Агротехнически лакхача боарамах дIадийна дахадеза ялаташ, нагахьа сайна яиттa чакх ца доакхле юхаметтоттаьургдоаца из хургда хургбола зьункъама.

М. БРИДКОВСКИЙ,
агроном.

МЕХКАРЕХ МЕХАНИЗАТОРАШ ХУРГБА

□ □

Урус-Мартанера къонача коммунистийн бахьа хьехлещаш «Знаменский» совхоза Новлар-Кертерча отделени мехкараша Х. Нохоевас, Д. Чахиневас, Д. Тунгоевас, Д. Озоевас, З. Мирзаевас, С. Конурзаевас, М. Оздоевас механизатора говзал Iемаш лаьрхIад.

ХIанзарчоа селлкашка говзал а Iомаль кхит дIадуваш ба уж. ХIара кхоаниа нормаш тIехховче а ош лакхача деналца дIадув шийт дIадуш йолча мехкарий бригада гурахьа дув кIа. Отделене кулгалхой ральза ба цар бохча балха. — Говза механизатораш хургба мехкарех, йоах цар.

СУРТА ТIА: (аьрдехьара аьттехьа) къона селлкапцаш Х. Нашоева, С. Конурзаева, М. Оздоева.

Д. Воскилйно сурт.

□ □

СПЕЦИАЛИЗАЦИ ЯРА

Тха совхоза дукхагIа йола лаьтта аха пайдана дац. КIезига пайда беш я даьгIенаш а. Цудухьа массаза а доахам, хьаккарч, оалхазараш деттIа кхабара доакъараш тоъац тхона.

ДIадахача шера боаккхе бар 70 эзар гаргга устагIа, 3 эзар кхакха, 2700 бежан, 20 эзар оалхазар. Тха совхозо дIадув кIа, хьажкIаш, горах, йоартол, кхыйола культураш.

Цу тайпара тхоай бар дукхача даькъех латта боахам болламе а рузкъах, болхлой низах дерттIа пайда эца йиш йоацаш хул тхо. ХIаьта дерттIа гIайгIа ли керттера дакъа доархIача ца леладара гIулакха а. Цудухьа шерра шера эсала хул боахама гIулакхаш. Масала, соахка 184 эзар тоне пайда бе лаьрхIалар, хIаьта хьахиннар — 10 эзар сом. Пхьагах хила деагIачуш лаккхагIа да продукцейга дIалодар. Жа леладертдолаш специализаци е еза тха совхоза. 1970-ча шера 50 эзарнега дIаяхоачаде деза жа, царех 30 эзар дахка жа а долаш. Цхьа эзар бежан кхоабаш йола цхьа ферма хургьа тха. Цу даькъе 400 етт а болаш. Цу гIуллакхаша торо хулийтаргья каьха дай а долгуш йола дух данка, дукхагIча даькъе оалхазарий дух а долаш.

Ялаташ леладара дIахо интенсификаци яра дукха дикагIа пайда эца лаьрхIад 1435 гектар долча хий дехкача лаьттах, удобренеш ехкиita дегIадоаладергда, цу гIулакхий чотах чIоагIа хьувкъадерда ялат.

Шерра шера ю баьцаш а цкьа дIайийча дукхача шерашка тIаюла баьцаш а дIаера наькъаца лаьгIенаш шер а еш шераергьа доакъарий бела. ХIаьта яиттa аьттув боацаш доача лаьттешка а дIае йоалергьа доакъара культураш кхыйола баьцаш. Цу дерригаша торо хулийтаргья дукха дукхагIа доакъар дакха.

Дукха ха ялалехьа хьаккарчи оалхазарапи геттара дIадоахаргда оаха, кIезигдергда доахам. Из бахьан долаш дукха помещенеш мукъаргья совхозе. Царна тIахкетаргья керда хьалъергйола нормI жел а. Цу гIулакхаша торо хулийтаргья чуоттадь жа кхаба а кхаьба пачхахьалкхенна цIадала. Помещенеши доакъара бозеи хичча цхьадола жа Iайи бIаьстена мехьи дахийта тарлургда тха. тIаккха шера 30 килограмм чуташ 15 эзар Iахьар пачхахьалкхенна дIабала вIаштIехьаргда. 4500 центнер дикагIдола устагIан дулх чул цунах.

Воахама юиттa доал деш хилча тоабе вIаштIехьаргда жеца беш бола алешенной болх.

КIоаргга специализаци яра наькъаца вIаштIехьаргда жа леладечарча халача балхашта механизаце е я.

Г. РЖЕВСКИЙ,
Наурски производственни управлене «Терский» яхача совхоза директор.

ХЬАЙБАШТА
шортта доакъар

«Скотооткорма» треста «Ахханчуртский» совхоза III-ча отделене боахам кхача отделенел боккхагIа ба. Укхаза дукха лаьрIа кхоабаш 5000 гаьтта хьажен ялатийна а силоса а лаьрхIа 1150 гектар хьажкIашн, 47 гектар доакъара лаьрхIа ябакхашн свеклан я. Цул совгIа лаьба а гурахьа дуча ялаташта а лаьрхIа яха дезаш да 3000 гектар лаьтта.

Дика вIаштIехьбаьккхаб отделене болх управляющи нов. М. Цурова, агронома нов. Н. Украинцевас. Хинахьа хIаеххай 3200 тонн дика силос, чуийцай 32 гектара тIера ябакхаш, хIаьта хьаккарчашта лаьрхIа 400 тонн гаргача мукхах консерваци хьй.

Дика доакъар кийчдьъ хьайбашта III отделене. Бакъда, цох кхоачам ца беш тайп-тайпара чам бола доакъар хургдолаш хIанз хьажкIашта а консерваци еш латт укхаза. Шин дийнахьа кIоагашка Iочуелай 60 тонн фуаьъьхан 70 тонн томараш тIехьи хьажкIаш.

Комбинированни доакъар хургдолаш кIоагашка хIаране цу 70 тонн хьажкIаш 30 тонн абакхашн свеклан дIайохка дерхI отделене. Дика къахьег укказа машинаш, лафеташ IайодссIаесин цул тIехьагIа хьажкIаш IотоIаеши волча трактористa Хамхоен Мусас, болхлоша Олхозарий Мухьмадел, Мусаен, Iалихаиен.

ХьажкIаш чуэкача дахи болх беш 7 агрегат а: ККХ-3 яхъи СК-4 йиьи комбайн. Фуаьъьхха томараш тIехьа хьажкIашн лаьта гIайн дIаоаш 12 машини ялх лафети я. ХьажкIаш чуаца йолаьча укх шин тийнахьа вIалла сецаш комбайнаш. Механизатораша дерттIа гIулакх лоаттаду шоай техника. Лакха къахьегама овсале йолаш болх бу комбайнераша Хутиев Саламана, Саутиев Хьусена, трактористаша Хутиев Мухьмада, Саутиев Дауда, кхычар а. Норма 4 гектар мара йоацача дийнахьа 6—7 гектар хьажкIаш чуец цар. Цу механизаторашa дика болх баьрах шин дийнахьа 70 гектар гаргга хьажкIаш чуийцай Хамхоен Идриса кулгалдеча звено участка тIара. ХIаьта къоаьт дара никъ къовларгболаш хлай шин оагIон тIа партийно-пачхахьалкхен тIехьожама поста ниъевоагIа цхи саг вагIа. Цар зIа юха йоагIа машин, лафет дIаэзаь. Цудухьа укхаза къоал дац. Комбайнашка шин болх байташ сихха дIахахувь хьажкIаш дикагIа болча шоферашка нов. Леймоева, Касиева, лафеташ кхувлача трактористаша нов. Цурова, кхычар.

Бакъда, укхаза ала доагIа комбайнашта тIехьара хьажкIаш хьаргулъар мела леякта. Из болх беш 20—25 сар мара вац, уж тоъац цига. Юрта Совето оарцагIъаниха еза юрта общественность, юрта болх бе йиш йола нах шортта ба, уж арабаха бела.

ХьажкIаш чуецарна цхьана дикадел III отделене гурахьа буь мукх дIабуллга а. ХIанзле 1600 гектарах 1000 гектар дIабийнаб из. Ялат дIадуваш кхоакха селлка тIехьа йолаш шин агрегат лел. Цар дийнахьа 75—80 гектар ялат дIадув. Ялат дика тоадьнча лаьтта мара цец укх отделене. Кхаьша дIатайсай 180 тонн суперфосфат, хIана а тессаш латт.

Дика болхлой ба оалийташ хьинаре къахьег ялат дIадувча трактористa Льянов ТIахIира, селлкашкаша Льянов Юсапа, Ю. Гулиевас, А. Джамбулатовас, кхычар а. 20 октябре тIаккхачалехьа ерригача пайда чIа ялат дIаде дерхI механизаторашa.

В. Арчаков *тха собкорр.*

Доал де деза дIаегIача хьуна

Арнаикински, Карабулакски, Малгобекски кхаь участкана ерьаьху Навсарен лесхоз хьу. ЦхьоалагIча груманна чуйоагIа ю. Дукхьаьц совленах йола хIанаш дIайоахаш мара йоаччача цу хьунагIара 6600 кубометр дахча даьнххад укх шера. Хьунаш лелаярен уж хьалхлеяран тIадерзалаьд лесхоза керттера балхаш. Цу гIулакха Алханчуртски арешка яьсса яьлача моттигашка дIаегIай 1200 гектар лаьтта хьуна культураш. Царех цхьайола культурашa хьунаш йолча моттигашка хьа а ейа дIаегIай. КIезагIа къахьега дезача механизированни хьесапе цар дикагIа дегI дахаргдолаш гIулакх ду цхьайсача культурашта. Укхаза хьалкхебу кхыча пайдашка йогIаргйола кхорий шолашаш.

Сой хьаьуля гаьнаш дIайогIара хьу тIе йола цхьайела моттигаш мукъайоах ерха. Укх шера бIаь гектарал кIезагагIа доалача лаьттара хьуна гаьнаш дIаяьха довла декхарийла да тхо. ДукхагIча даькъе семий гаьнаш дIайогIаргья цу моттигашка.

Хьуна дикагIа доал дара тар жа дIу дуйха хьажа ух, бийсакара ха уттадт. Лесхоза контора Первомайскера Навсарен-Йоаьале дIайнахьа деза бокъо. Йолаш хьу тоадало зиика кIеаигленнад. Ди хьаьнох хьунаш лорара ИТР-а лоаттабу тIахьожам аттача балара из цига дIахьар дикагIа хилар.

1964-ча шера Навсарен районка школашка, берий учреждениешка, больницашка, кхыча учрежденешка дIахкоачаргда лесхозо кийчдь дола 6000 складометр дахча.

ДикагIйола лесник ба Карабулакерча лесничестве бахь беш вола Кусов Саламуров. Греки бIараш тIадагIача цун участке гаьнай тийла моттиг яц.

М. ХУТИЕВ.
Навсарен лесхой шоттера лесничий.

РАК ЯХАЧА ЛАЗАРА
духьалара иммунитет

СССР медицински Iилмай Академи президента Н. Н. БЛОХИНА доаш советски онкологашта гучадьинна-даш.

□ □

Экспериментальни клинически онкологе Институте чIоагIа пайдане тоххамаш даьд. Гучальнай керда закономерность: нагахьа сайна Iодаьча хана рака вирус теха йолча хьайбанна массеха бутт баьнначул тIехьагIа кхы цIаьнка а из вирус теххча, ракови дестамаш ца хулаш дуc уж хьайбаш. ШоалагIа вирус техача рака духьалара иммунитет хьахул хьайба дегIаца.

Рака вирусага иммунитет хулаш хилар ковальр я экспериментальни клинически онкологе Института дестамаш деча вирусана йолча лаборете заведующи йола Галина Дейчман. Шаьхха корабир из гучаьнаргIа бола никь.

ХIанзалехьа а Iилмаина йовзаш а зенера дестамаш хулийташ йола хийкка а тайп-тайпара вирусаш. Тоххамай лелалаьр кукхагIча хьале маймалий жамарий клеткашка хулаш йолча СВ-40 яхача вирусаш. ХIалаьина Iоешшехьа а анаптен цихолгаштен из вирус техача кхоачаш ах шу а халалехьа царех кхоалагIча лаьъа саркома хулар.

Iилмахошта дагалехар: лорашцхьайолча кхыча вирусашца лоаттабечча тайпара, поакий а деттаж къонсам лоаттабе йиш йоацалтеш рака вирусна а?

...Хьайба Iодаьча хьалхарча зеношка е из наьна йоь чухь долча хана кхет ноагIучахьале пун дегIах рака вирус. Цу хана иммунитет хьалкив кхоачаш хилаш пун дегI. Микроорганизмашта духьале е могаш хьала кьинначуч тIехьагIа мара хилаш дегI. Цудухьа вIалла духьале а йоаш «аха-теняь» йойлу вирус керла Iодаьча хьайбан ткаяешка. Массеха бутт баьлча царех цхьалараштa дестамаш хила хоалургва. Цхьабаьъла. йиш йоацалий-теш из хьакьоза гIулакх ца хулийташ сонаде?

Гучадьинаа из де йиш йолга. Дукхха а опыташ хьй. Хайнадьлнах нагахьа сайна иммунитет хьахила йиш йолча хайата хIа а кхаьча дестамаш хила йолалалеьха яха цIаьккха кирка СВ-40 яха вирус техача, из лазар па клеташ юсар эналии цихолгаши.

Юха а дIаеханча вирусах мукъадалаш дегIана сойадальннача защитни низех «ший», дегIана дIаIенача вирусашца къонсам лоаттабара а пайда эцар дегIо.

АПН корреспондента Алексей Веретешикова дийхар СССР медицински Iилмай Академе президентагара, экспериментальни клинически онкологе Института директоргара Николай Блохингара цу гучадьинача хIанан лаьрхIам бувцийга. Сага ракови дестамаш хилара бахьанех шийла хетар цо анта. хIанан аьлча цу проблема хьальехьa Iилмахошта кетараш хIана укх сахьате хуль хуль-хьа.

Медицина академии Николай Блохин Дунен хальанта юкъерча рака духьаларча кхьогIам президентаха керлаш (1966-ча шера цо хьалашь везам гIулакх ха ю). Цунах хетта къастта хьайтделаш гIулакх за рака проблемах цунна хетар доилала.

— Гучадьинача дарбаи принципиальни лаьрхIам, — аьлар Николай Блохина. — ер гIулакх хьахараа ба: кхынеттен хьайба Iодача деш дуч дегIах из вирус йоалле а йиш я вируса духьалара иммунитет хьае.

Пхьабакъда, гучальна закономерность онкологена эшача практически гIулакхашта, рак яха лазар долча наха дарбаш дара юкъехьоалга дуппа-м хIане а хьалха да. хIана аьлча сага дестам хулийтам йола вирусаш хIанзарчоа гучалланза я. Пхьабакьда, из де йиш хургьил ала-м йиш яц.

Кхычарел дукхагIа йоаь сайна хьайбашта зенера дестамаш деш йола вирусаш. Йокъоница гучальнии да лаккийн цихолгийн лейкозаш. оалхазараша хула дуккха а дестамаш, чакхий шурий железашта хулаш йола рак вирус тейи хилав. Цхьабакъда, лаккхьа аз алнача тайпара хIана а бокъоница хьагучаьинна йолазла я сага рак деш йола вирус. хIаьта эттара дукхагIа хулаш хеташ дац укх тайпара да: дестамий бахьанаш дукха да. царна юкъе вирусашца цхьана доархIаме а химически физически канцерогенни агенташ.

ХIанзарчоа из бокъонца бакъе йиш еце а. соиа хетар укх тайпара да: сага дестамаш дегIадоаладара цхьа малан тоалаш яц вирусаш. Сага рак деш йола вирусаш йолаш а ахар а. хIаьта ишттa уж вирусаш дукхача наьх дегIамашка йолаш я ахар а бакъ хила йиш йолаш хет сона. Царна массанена зенера дестамаш хиланза дергдеш. яха малан дакхха йиш яц цунах. Кхетаде атта йола масала: туберкулез деш йола микроорганизмаш йолаш ба берригенах. Пхьабакъда, гаьнна берригенашта хилац туберкулез. Аьттув болаш йола хьал еттача мара шоай болх сих бац лаьайаш хулийташ йолча микроорганизмашта.

ХIаьта рак? Хьагучох, рака вирусa ший болх «сихбара» а хьадда хьалеш эш Ракови дестамаш дегIадахкара лоархIам болаш да балха а вахача метте а сага тIера хьал-торо. чаIане я гоIахьарча гIулакхашна еш йола зенера воздействеш. лоархIаме ха пхьаьий системагара хьал. кхачам нел-дикал. Гормональни гIуллакхаш талхарца цхьана цу хIамашка гIолла а хила йиш я зенера дестамаш хьахуйта.

Аз чIоагIа перспектива йолаш дерхI онкологера «вирусни» лостал. Дальча тоххамех гучадьлнача тайпара, вIалла зага а из хиннар дег тарлу вирусаша. Масала, йоагIча хьале сага къамагре хулаш а цуьна зене яй-ах уж аьина хеталуш а йолча аденовирусай цхьадолча тайпаша эпанта рак яха лазар ду пехкашта. Цу опыташа хагалохийт, нагахьа сайна хьадда йола хьалаш хийча сага а дестамаш де тарлургдоа-их аденовирусаши, аьина. Цул соннагIа бокъонца хайна дьынал тайп-тайпарча вирусашта юкъе хьадда довзув довцилга. КIезигий вирусах лейкозаш — цIийна хулаш рак — хулийташ йола вирус хьй экспериментальни клинически онкологе Института болхлочо Николай Мазуренко.

Тайп-тайпара ийь а кхынеттел бахархой тайп-тайпара группаш а рак яхача лазарах цамогаш хилар бе-башха да, аьина, хета йиш йолаш да. Рак яхача лазара тайп-тайпара формаш тайп-тайпарча мехкашка дIалоаяр чIоагIа бе-башха хилар довш ха. Вахара хьалашна, буача кхачан башхалца, эшалашца дувзадена да из гIулакх. Сага рак хилара хьакъехьара вирусай доархIам боваре йиш хулийт иммунологе лакхьа деш йола балхаш тIа-тIа дукхагIа лоархIам болаш хургхьлаьта ког дах, рак ца хилийтара йола специфически средствааш хьарга кхоачаве йиш я цу балхаша.

— Вай хиларча онкологех хоаш мелдар укх тIеххьарча тIахьх шера хайна да, — аьлар ший къамаьл чакхдоаллаш Николай Блохина. — Со тийша ва дерригача дунен тIарча онкологаша хьинаре хьегаш йола къа рак яха лазар эша а деш чакхдаргхьйнах.

(АПН).

Ялат ледара дIадув

Шелковски производственни управлене Мекенски цIерахча колхоза шоллагIча комплексни бригаде ледара дIадув гуйран ялаташ. Планах дIаде езача 840 гектарах дIадийнар 550 гектар мара дац.

Ахка лаьтта ца хиларо кастта ца болх сецийтарга.

ХIаьта а йиъ гусеничин тракторах болх беш цаI мара яц. Вокхаш сахьата болх бечa кхаа шийнахьа ехе латт. Каргалинска «Сельхозтехника» отделене участковой механик ЧагагьAаьа мара колхозе хилац. ХIаьта воча а механизаторашта цхьанкха помкъостал дац. Цул совгIа, «Сельхозтехника» отделене дIайгга тракторашa а ге тоай. Масала, Т-75 маркех кошен 32—25 йолча трактора бит бетта цкла капитальни ремонт аьй. Цуьна ремонт еш дIадахаз 1772 сом. Цул дукха тамаш е хIана цхи колхозе 17 трактор йолланехьа а кхача боахамий тракторашна лаьтта оахаш а гуйран ялат дIадуш а хилабац.

О. КОДЗОЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ІИЛМАНЕИ ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕССАИ КЕРТЕ

Дерригача прогрессивни адамий уйлаши дегаш космоса турпалаш В. Комаров, К. Феоктистов, Б. Егоров советски нах безбаь тIаэцаш хиннача Москвагахьа — ЦIеча майданагахьа дар 19 октябре. Космонавташна вIашагIкхетарах москвичаш гIадбахар кхета а деш, цIена дог-уйла долаш болча дуьнен мехкашкарча берригача нахна дег тIаьра даькъала йиллар «Восход» ахача спутника экипаж, космически аре караерзаеча керда толамаш дахар новш советски халкъа лолца баьккхар.

Чехословацки халкъ боккхача теркамца хьожаш хилар кердача космически коталон сийна оттача йоккхача манифестацега, ладийгIар турпалаша-космонавташа дайча къамельлашка, КПСС ЦК Хьалхарча секретара Л. И. Брежнева дайча къамельлага. ЧССР Къамаи собране председатела заместитела Йозеф Кисели аьлар, 19-ча октябра ди — советски халкъа цIей хилла ца Iеш, дерригача адамий цIей а да, хIана аьлча, шийна кийсса цхьаькха доацача турпалерча гIулакхаца советски космонавташа керда зама хьайийлай вай планета исторе чухь.

«Восход» сигналдахача дийнахьа кIаьхха а гIадбахаи дегаш тохаденнеи хилар ГДР миллионаш бола гражданаш. Телевизорий баьццарча экранашка царна бIаргахийра космически кхоъ советски столице вогIаш, партен правительствай кулгалхошца уж безаме вIашагIкхетаргаш, гIадбаха москвичаш. ГДР къахьегамхоша дег тIаьра даькъала дуьц советски халкъ космически аре карлаерзаеча керда толам баккхарах, — йоах паргIатача немецки профсоюзий Объединене правлене президиума члена Ф. Резела. Дукха моттигаш йола космически кема сигала дахар, аьлар цо, из социализма керда котало я, Iилмаи техникаи даькъера Советски Союза тIехьаьнна йоккха прогресс хилара дала тешал да.

19-ча октябре советски космонавташ тIаьцар гойтам хиннача интервиденс сетах дIахеттар ах миллион венгерски телевизор. Из шIаккха а диццургдоаца вIашагIкхетар дар, аьлар балха смена дIайолалалца йолча хана телевизора чу хьожаш хиннача Чепельски металлургически комбината болхлочо социалистически къахьегама бригада члена Ференц Юхаса, советски халкъаца цхьана дегаш гIездаьнна да тхо. Венгерски къахьетамхоша доккхал ду космос караерзаяра даькъо советски халкъа керда паргIдаьнначох.

ВоврамагIа еш хиниа шоай передачаш юкъахъьлар американски информационни агентствош космос керда караерзаьккхий сийна Москве ЦIеча майдан тIа хиннача боккхача митинга хьахьаьа хан бер дукха. «Ньюсуик», аьнна тIагIолла а болхало а болаш Москвера хьаудача хоамашта юкъе, агентствашта къайсу уйла тIайохийтар КПСС ЦК Хьалхарча секретара Л. И. Брежнева даьча къамаьла, Советски Союзо дIаьхош йола машаре дахара ленински политика хьакъехьа ю аьнна дешаш бахтал а доахаш. АП агентства белгалдоах шоай космически техкамех лаьстта шоай гIулакх, цхьа ший тайпара «лехиллга» ларкIац советски наха, цу даькъе СССР США-я хьалха йодаш хилар шоашта дикка хете а.

* * *

Ерригача информационни агентствашта снхха хьакхайкадир «Восход» ахача космически кема сигала бахача турпалий сийна Кремле хиннача приемен СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина даьча къамаьла юкъерча дешайн хьакъехьара шоаш мадарра дала хоамаш.

«Советски премьера Алексей Косыгина тахан хьакхайкадир къовсам тIа дола дуьнен халкъашта юкъера дешаш перегаворий наькъаца къовстадара, паччахьалкхенашта юкъе дIа-ухха дувцар кхетадергдален тешам хургболеи гIулакхаш дегIакхувлара тIадерзадаь шоаш тIа-тIа дукхагIа дебадерга СССР-о, аьна» — иштта дIаболалу Франс Пресса агентства корреспондента Москвера бу хоам.

Агентства къаьстта уйла тIайоийт ахкагIа — космически онон дуьне халкъашта юкъерча паччахьалкхений барт-цхьогIоп гIулакхий арена а хиина дIаоттаргба аьнача А. Н. Косыгина дешашта а тIеца гIулакхашта пайда оца йиш ду космосах аьнна цо дача заявленеа а.

А. Н. Косыгина къамаьлашара цо моттиг йолаш шоай хоамашта юкъе хьача агентствашта а.

(ТАСС).

Джонсона даь къамаьл

ВАШИНГТОН, 20 октябрь. (ТАСС). Самаралийнахьа телевиденс гIолла американски халкъага кхайкарах деш къамаьл дир США президента Л. Джонсона. Цо дийцар Советски Союза кулгала юкъе хиннача хувцамех американски правительствана хетам дола официальни хIамаш.

Кердача Советски правительства, аьлар Джонсона, посолага Добрынинга гIолла официально хоам баьб шийга цIий арахьарча политика керттерча лестамашкахьа цхьаккха тайпа хувцамаш деш хилам йолаш ше ца хиларах. Аз посолага аьннад, тха мехка машарца безам хилар хIана санна белгалдаьнна цIаккха а хиннадац. Аз аьлар цунга, машара пайдана дола гIулакхаш леладе кийча йолча моллагIча Советски правительствана тхо Америкера керадоагIаргда цунна кийча долаш. Аз посолага аьлар, хьаштдолчунца переговораш е кийча ва со, нагахьа санна машара гIулакха цунах новкъостал тIле.

Шина а оагIорахьара из дика дIадолалаь гIулакх дар аьнна хеташ ва со.

Президента цу тайпара хийцар КНР-е атомни бомба эккхийтар а.

Англе хиннача парламентски хоржамий результаташ ше коцаш, котало яьнкха лейбористски парти даькъала йийцар Джонсона, цигача белгалдаьккхар цо, поколенешна яьхача зашика лейбористаш санна, иштта консерватораш а США доттагIий болаш хьабоагIаш хилар.

ЧРЕЗВЫЧАЙНИ ХЬАЛ

ПАРИЖ. (ТАСС). Конго республика президента (Леопольдвиль) Жозеф Касавубус кулг яздаьд Конголезски кхаь провинце — Киву, Къилбаседен Катанге, Кьанге чрезвычайни хьалоттадара хьакъехьарча декрета. Франс Пресса агентства беча хоамах, Конго чурча гIулакхий министр Годфруа Муноиго цу провинценка правительства лакхехьарча комиссаралла хьожаваь. Цул совгIа, цига вIашагIйохкаш я «деррига Iаьдал шоай бе доаллаш» хургIола чрезвычайни комитеташ.

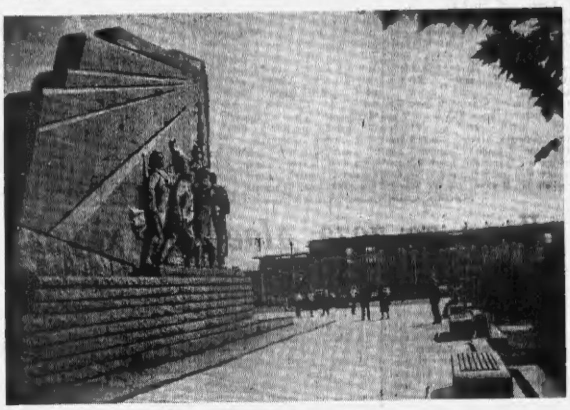

УЗБЕКСКИ ССР.
ТАШКЕНТ. Вокзала хьалхашара майда. Центре — туркестански комиссарашта дегIа памятник.
А. Полякова сурт.
ТАСС фотохроника.

Олимпийски дневник

ТОКИО, 20 октябрь. (ТАСС-а спец. корр.). Халданза догIаш дийлхачул тIехьагIа хоза ха эттай Токио. Селхан 17 градус йоезал яр Японе, хIаьта олимпиаде дакъа лоацарша къовсам лоаттабора 17 доша медаль яккхар дукха.

Царех цаI яьккхар Ленинградерча инженера — гIишлохочо Тамара Пресс. 57 метри 27 сантиметри гаьна яхийтар цо диск.

ХIаьта Тамарий йиший — Ирина аьттув белакхар селхан. Дуьхьалаш а йолаш 80 метр йодача финале кхьалагIа моттиг мара яккхаяр цо, из чемпионка хиннача Риме хиина результат — 10,5 секунд цо хьахьекха яле а. Доша медаль яьккхар ГДР-ерча спортсменкас К. Бальцера — 10,5 секунд.

Из тайпа результат гойтар шоллагIа моттиг яьккхача австралийкас П. Килборн, полькас Т. Чеслас.

Брянскера техник - конструктор Л. Самотесова 200 метр едар 23,5 секунда. СССР чемпионате доша медаль яьккха хургьяр цо цу хана, цхьабакъда, олимпийски финале кхелагIа моттиг мара яккхаяр Людмилас. Хьалхара моттиг яьккхар керда олимпийски рекорд — 23,0 секунд гойтача американке Э. Макгуайр.

400 метр бейдача маIача нахе юкъе котало яьккхар цу тайпара американски спортсмена — М. Ларраби (45,1 секунд).

ДогIаш дийлхачул тIехьагIа доккхаденнача велотреке чаккхьалар спринтерий яьлаш. Котвальлар итальянец Д. Питтенелла.

Товрашна фехтовани ета доша медаль яьккхар советски спортсмена Крисс Григоре. Цу тайпара бронзовни медаль хьаьвар вай спортсменага — Костяя Гураманга. ШоллагIа моттиг яьккхар Великобритана команданарча У. Хоскинса.

СихагIа ниетолет кхувсара олимпиаде котало яьккхар финна П. Линносвуо, хIаьта итальяннаш телар къаьст-къаьстача а командии а говра-баьрешка ледаяьча яхьашка — троеборье. Доша медаль яьккхар М. Кекколи.

Селхан кIувса тIа вIашагIкхийтар классически стила борецаш. Хьалхете а, пассивни хиннарий аьттув балар доаш бар судьяш. Цар озабезам бахьан долаш аьттув байра цхьаккха а дича а шийза сапериях ах дайга дозал дола Н. Пойни кIувса тIа юха тIавоалве на метачк тбилисеца Р. Руруа. Ниччьа хиларах венгра доша медаль елар, хIаьта Руруана дото медаль.

БезагIа бола венгр И. Козмас ленинградеа А. Рошкин вIашагIтоссавелча спортсменех цхьаннена а маганзар хьадарча пхе минута хоадамбеш йола прием чакхьякка. Советски борецачуа 25 килограмм доаза лакхагIа долаш воале 120 килограмм веза Козма къовсам юбе гIертеш ваьар. Судьяша ниччьа дIа а яьхь, олимпийски чемпион венграх хилар.

Доша медаль яьккхар дуьнен чемпиона москвича А. Колесова (ах юкъера дозал). Дото медаль яьккхар вайгаIчарех волча киевлянинка В. Тростянски. Доша медаль яьккхар японца М. Итугути. Эгтара тIехьагIа качнахача хана ниччьа йича доашо медаль лургйолаш хиинача тбилисеца Д. Гвинианидзес (дайте дозал) ший соперникага воIа а деша, бронзови медаль мара яккханзар. Цу дозалах йолча категоре котало яьккхар турка К. Айваза.

Эгтара дайтагIа долча дозалах котваьлар японец Ц. Ханахара, юкъерча дозалах — югослав Б. Симич, ах дезача дозалах — болгари Б. Александров.

ТОКИО, 20 октябрь. (ТАСС-а спец. корр.). Ейгача атлетика прогресс хьахьоккхаш дола керттера масал хила меташ дар ядро кхоссам этта олимпийски яхьаш. Дийть шу хьалхагIа Риме олимпиада йолча хана кхьа Тамара мара тIехьаккханзар 17 метр гаьнарча рубежах. ХIаьта хIана йиь финалистас цу белгалдаьча тIехьаккхийтар 4 килограмм дозал долаш йола чоин бургаш. Цу къовсаме толашагIа яр эгтара тIехьара ядро кхоссача хена керди олимпийски рекорд — 18 метр 14 сантиметри, — оттаьв йола Тамара. КхоалагIа йола моттиг а вай спортсменкайта Зыбина Галинайга кхаьаьб — 17 метр 45 сантиметри. Хельсинке хиннача олимпиада чемпионкий талант тераш дIаахарах йоаш кII. Результат 17 метри 61 сантиметри а йолаш дото медаль яьккхар Р. Гариш-Куллибергера (ОГК—ГДР).

800 метр — кхалнакха эгтара гаьнагIа йолча дистанне — бонцеш лоарIамера котало яьккхар англичанкас Э. Чемберлен. Пеккера результат — 2 минута 01,1 секунда дуьнен официальни рекордал тIех я.

Ухк гаргарча хенара планаш мехагIеш я хьа, яьнна журналисташна шийга даьча хаттара, олимпиада чемпионкас Брайтонерча 22 шу даьннача хьехархочо жон делар, эккхийта ела а къежа: «Маьре яха лаьрхIа я со!» Цун доашо дотое медалаш — Великобритане легкоатлетий капитанага Р. Брайтуэлла маьре йодача дена кийчдаь сонгIатан да. Олимпийски юрта йийхей из.

МЕДАЛАШИ ОЧКОШИ

Олимпиада дIайолаенначе ухх шу дийнахьа 294 медаль лоэзаньй. США командо яьккхай — 31 доашо, 21 дото, 19 бронзови медаль — 474,8 очко; СССР командо — 16 доашо, 13 дото, 19 бронзови медаль — 320,3 очко; ВIашагIкхийттача Германски командо — 3 доашо, 13 дото, 11 бронзови медаль — 174,5 очко, цу даькъе ГДР спортсменаша яьккхай 2 доашо, 5 дото, 1 бронзови медаль — 65 очко, ФРГ спортсменаша — 1 доашо, 8 дото, 8 бронзови медаль — 81,5 очко, 26 очко вIашагIкхийттачуа тIехьагIа яьккхай командо. Венгре командо яьккхай — 7 доашо, 6 дото, 3 бронзови медаль — 112 очко; Японе командо — 8 доашо, 5 бронзови медаль — 103,5 очко; Австрале командо — 5 доашо, 2 дото, 8 бронзови медаль — 101 очко.

(ТАСС).

Торговле болхлой дика гIулакххаш

Республика берригача къахьегамхоща цхьана къахьегама толамашца Даьхе тIадийга лерхIаш ба Нохч-ГIалгIайчен торговлен юкъерча кхачани болхлой. Октябра сийна йолча вахто а отта бахархошта гIулакх делга тоадара, товарооборот лакхьяра, массанахьа а торговлен дика вIаштIехьъяккхара къовсам лоаттабу цар.

Ухх дешошка республика массайолча майдангашкара дика кхаш ух. Горпищеторга Шингхапов Султана Махьмад директори Бычкова Раиса Семеновна моттигерча комитета председатели йолча № 24 йолча хозрасчетни тика коллектив Октябра 47 шу дизара сийна лаьккхара социалистически дехкараш тIаийцад, хIаьта уж дика кхоачашду ЦIей дездеча денга 10 бетта план кхоачаш а я, планал совгIа 30 эзар сома товараш дIохкадьа лаьрхIад цига. Ийдархошта культурни гIулакх дара хIезига балхаш даьдац цу тика чу: хIара денна цхьо бо болабаллеха ерригача ассортиментех кийч а дийа дIаоттаду товараш, художествени хьесане кийч а деш Iодахк товараш нолаш тIеи витринаш тIеи. Балха дерригача дийнахьа совцьаш товарий ассортимент. Шурий продукташ ийдархошта кIегIа дIахьхьаргйола гIулакх вIаштIехьдаьккхад. Децентрализованни товараш ийдерга вIаштIехьдаьккхад.

Ухх дешошка толамца къахьегаш я пи. Филимонова заведующи йола горпромторга № 6 йола специализированни кIадаш дохкача тика коллектив. Хана хьалха кхоачанаьнна товарооборота 10 бетта план.

Барт-цхьоагIо йолаш къахьегамца, ийдархой хьештам культурни кхоачалдарца дIайбай Аракелов Владимир директори Дорошенко Тамара моттигерча комитета председатели йолча горпищеторга № 106-ча тика коллектив. Октябра сийна социалистически яхье а аьнна къахьегама доккхий толамаш дайхад цо. Товарооборота 9 бетта план тIехкхочакьяй, товараш хьакхухьаш дIадезар кхадаь пламал совгIа пайда баьй. Дика лел гIулакхаш октябрь бетта а. Кердадар лахарах, торговлена прогрессивни методаш юкъехьарах, товараш моттадерашца, лертIа буцаш хиларах хьакхиьадь уж толамаш.

ДукхагIча даькъе лоамаш районашка а хьуна бедлама управлене ОРС-а торговлен юкъерча кхачан предприятейн сеташ. Сийлахь йоккха Октябрьски социалистически революци хинна 47 шу дизара сийленна наьъа бахара шерра лаь йоаржаьай ОРС-а болхлоша. Хьунцара балхаш дерий хьаштам лертIа кхоачашдара тIадерзадаьд цар шоай дерригa хьанар. 111,5 процент кхоачашьай товарооборота йола 10 бетта план.

Доккхий толамаш доах республика хьи дуккхача тикашкарча, юкъерча кхачан предприятешкарча нахаш. Бахьна, хариIдьинарх кхоачам а бол Iе-бокъо а лаъ цу толамаша. ХIана а дукха ма дий торговле организацеш ца деш дисарши кхоачамбоацарши. Массане а хьбчаннах планом тадаеш. ДIабахаб семилетка лаккхагIча шера 9 бутт, хIаьта горпищеторга, «Старогрознефть» ОРС-а, горпромторга кхьайола организацеши предприятеши тIехьашеши а.

Дуккхача торговлен организацешка балха режим толхаш: ремонташ инвентаризацеши еш дуккхача хана къайла лоттаь тикаш, эксплуатацеш дIа ца лун дукха тоам ная чубакача цIеной цкъолагIча отажаша керда Iоехка торговлен организацеш, осала дегIайоагIа торгови сеть городий, болхлой посалдай йистаца.

Торговле культура лоха я, санитарни гIулакхаш кхоачашдац, вайвIаштIехьдьнккхад тикай чухьа товараш дIагойталгеи цар арахьара реклама кийтъелген, лертIа пайда эпац оборудованех, торговле бокьешаш телхаш республика дуккхача торговле предприятешкан юкъара кхача кийтеча.

Белгалдаьха кхоачамбоашарм дIа а даьха гуйран-Iаж сезонатен Октябра цIейтен кийчдаьра мел эпараш деш я торговле министерствеи мах бу организацешна. Республика городашкарен болхлой посолкашкарен ерриги тикаши столовеши дакъа лоацаш йола дикагIйола торговле предприятешь, юкъара кхача кийчбу моттигаш белгалъяхара республикански конкурс хьайкаьй 1-ча ишлагара 1-ча иолбрага кхачалца йолча хина.

Конкурс отталчул тIехьагIа хьайийлай геттара дукха керда предприятеш, дукхагIа хилар боах бен хиваршкаре моттигаш. Тоаделар санитарни хьоли предприятешка оборудовани оттаелгеи, лаккдалар цхьадола товараш дохкашта.

Промышленни товарий хьоштам дикагIа кхоачашдара Советски Союза дукхача городашка бахийтаб республика паччахьалкхени кооперативни торговле викалаш, товараш доккара выставкаши ийдархой конференцеши а.

Доккхий дехкараш латт торговлена хьалхашка семилетка лахлагIча шера. Ухх шера 13 миллион сомага дIахкоачаш дегIайоагIаргья республика розничн товарооборот е 5,2 процент. ДукхагIа доххарга промышленни кхачани товараш. Дукха балхаш дергда юкъара кхача тоабара гIулакха а. Цун оборот 4,6 процент дегIайоагIаргья 1,1 миллион сомага дIахьоацаш.

Цу чакхдаь ишIинашка хана хухьа паччахьалкхен торговле хьелларча 90 бIахлочуй моттиг йола 17 тика, 385 Iеха моттиг йола юкъарча кхачан 12 предприяти.

Керда тикаш хьеллара цхьана дIахо специализаци ертьа болх бен йолча торговле сета. Холодильникашцеи торгово-технически оборудованеци кердайоахаргья торговле предприятеш, юкъерча кхачан моттигаш. Бахархой хьештам культурнегIа кхоачашде вIаштIехьдолийтаргда цу гIулакхаша.

ХIанан кем белаш болча хьана хIаьнлехка а эттаьй Iаьга кийчбалара план: торгови предприятеша болх бергболча сахьаташ хийцад, хьадехад чIоагIагIа эшаш дола товараш, кхьадараш дааь. Цу гIулакхашта масал доаладе ветаргдалаш к вохкана-розничн торгови база, универмаг, столовей трест, кхьйола торговле объекташ. Цу предприятей хIара объекташта хоадамбеллаш задани оттаьй. Цу заданешка белгалдаьь ремонт мел е еза, маца йистенккха еза, из оргьараш малаш ба. ХIаьта боккъонца кхоачашду белгалдаьраш. Дукхача столовешкен тикашкеней ханнахьа гIайгIа йир новенаш йоакхъача приборай.

Республика кооперативни мIеэана къахьега дезаргдаь торгови сетт Iана хьалашка болх бергболаш вIаштIехьакккхара, лоамах гаьнарча районашка бахархошта эша товараш дIаезаш. Районии торгови организацешта ерте хургдац соакха юрташкара тикаш, лавкаш, чайнеш Iанга кийтъаш ца хилара лоархIам а бен, ухх шера лертIа Iана кхоачам бер.

Белгалдаьха дехкараш толамца кхоачашдара торговле организацей коллективашца шерра йоаржае ена Октябра сийна йола социалистически яхь. Вовхамий хулталхой партийни, профсоюзни, комсомольски организацей сийлен деккар ю яхьа нуттIараш алсамдаккхилга.

А. ШУАИПОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР торговле министерстве торговле болх вIаштIехьбаьккхара отдела начальник.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

ЛадувгIа

Радио: 6.30 — Юрта болхлоша болхлошта передача (гIалгIай меттала); 6.45 — музыка; 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор; 8.15 — «Серло» газета оагIонаш тIара; 16.45 — «Редакце письмо денад» яха беседа (гIалгIай меттала); 17.00 — «Юкъеннарча партийни организаце денала хьинар лакхадаккхар» яха беседа (эрсий меттала); 17.15 — «Къонал» яха передача (эрсий меттала); 17.45 — «Агитатор - производственникь» яха беседа (нохчий меттала).

Хьажа

Телевидени: 18.25 — телевизионни кердадараш (гIалгIай меттала); 18.35 — Юрта нахи (гIалгIай меттала); 19.05 — кинолюбителий телевизионни клуб; 19.55 — «Технически прогресс аренна» яха телевизионни журнал; 20.35 — дешара къахьегари — цхьана улуш доагIа. Студенташ ялтам чуэчача ба; 20.45 — Телевизионни кердадараш (эрсий меттала); 21.00 — «Нажъа [illegible]» яха телевизионни спектакль.

Город Грозне, Перенесная улицагIа, № 53 йолча цIагIа ваьхача гражданина Нехаев Иван Васильевича суде деннад город Грозне, Перенесная улицагIа, № 53 йолча цIагIа яха гражданка Нехаева Марина Никифоровна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Грознера Ленински района халкъа суде.

ГIАЬЛЕ ЙИТАЙИЙ ОАШ?

УНАХЦIЕНО. МИШТА ЛОРАЕРГЬЯ ИЗ?

«ГIаьле ма узаI», «ГIаьле узар мегийтац!», «Тхо долча гIаьле узац!» Массанахьа а хул уж тайпа дешаш тIаьздаь табличкаш. ГIаьле узаранта гIаьле узва мегийтац майга общественни моттигашка — города транспорта тIеи электропоездаш тIеи, клубий фойешка, кафенаши заланка, кинотеатрашка. Тхьамкех аьча хIамашта реклама яйташ соцаьяй, борашка гIаьленаш йоккхаш.

Шийна тоам хулаш йола хIамаш хIана дайтаи сагага — кисара хоза портсигар хьол а ыьнкха, кIур чу а тоха, кIур урагIбахийта хIана витац ца, аьнка хебадала тарлу.

Мадарра аьчи, гIаьле узвлага — бакъда кIур Iочу а буаш, юха арахийталга мара кхи хIама мечал. Вение продуктош дукха йоалх тхьамкий кIорах: гIир, никотинеш, углекислота, углерода окись, сероводород, укусини сиiнльнии кислоташ, аммиак, придин, цианиста аммоний, порболови кислота, цкьираш. ХIарачох ах грамм а йолаш йола 20 гIаьле хIара дениe оаш волча сага мер чу юе: 0,09 грамм гIир, пиридинови основанеш—0,011, аммиак — 0,032, синильни кислота — 0,0006, углерода окись — 369 миллилитр.

Массехк тайпара доккьажаш доахх тхьамкий кIурах, хIаьта царед а эгтара зеннеIа я тхьамкий чIоагIалга кьежна 0,04 процентагара 6 процентага ккачлона цунх йоаллаш хула гIир. ГIир — цхьаккха бос боацаш е Iажаго лесташ, тхьамкех йоагIача тайпара, цхьабакъда, цул чIоагIагIа, къаьж а йоагIаш йола хоачо хIама а.

Опыт яр дукха чуоттанча кроликий лехкашка тхьамкий кIур чубахийтаб. Цул тIехьагIа са боарамагIа дахьадаш цар, дог сов чIоагIа детталуш хиннад, цIийно бодха го лагIбешаьб. ХIаьта цу кроликашта гIир па йоваллача тхьамкий кIур лехкашка бахийтачул тIехьагIа цу тайпара хIамаш хинна моттигаш белгальяннац. ГIира цхьа тIадам цIехах чубахийта кролик цхьа минути ах минути ьыинача гIаьлла са а дикъе, ла. Белгалдоалаш хIамa ла, гIаьле чIоагIа оаш волча сагах доккхадаь цIийнерт цуш дегIаяра къаIийдача цIийнарча гIирах довладача дохьяж дуаш хилар. Дахкиле е хьеажаг ла, нагахьа санна цурна гIира тIадам бIарга чу беттача.

ГIиро ихьнаш оаш а далийте, цIий лелача цхьанашта лазар ду. Дийнахьа 30—40 гIаьле оазача сага ший пхьнашка «садаккхийташ». Хьайбашта эксперименташ а еш гучадаьккха гIиро цIийнага низ сов чIоагIа байташ хилар. Цуннa тешал ду иштта клиникашка доьхача дукхача земанша а: гIаьле узарий цIийно бу низ чIоагIлу. Тоххамбаьб наха гIаьле узаш даьккхача ах шера пха мел сиха бетталу а гIаьле па оаш уж сецача ах шера мел сиха бетталу а хьожаш. Гучадьннад, цар гIаьле узача хина пхе минута 7—8-аза сихагIа бетталуш хилар. Иштта дегаи даьи сиха болх байтар а цу тайпара гIиро цIий пхьнаш увза я долийташ, царна лазар деш хилар а — цхьа зулам доаш дола. ГIаьле узараш садоакхалац мошка, дог детталу, лаз дего боарамагIа боах бац, лазаш каст-каста латтха хул.

Гучадьннад, тхьамко гипертонически лазара, атеросклерозе дега пхьпашта хула склерози яхача лазарашта, аьттув боаккхаш хилар. Геттаре пийса хьехам хинеб цIи хезача терапевта Г. Ф. Ланга баьр: «ГIаьле узаро ковнъостал ду ангиоспазмашта, белгала аьлча, стенокарда приступаш а хьеен дега пхьнашта хулча лазарашта». Цо аьхад, гипертони яха лазар долаш болча наха гIаьле узва йиш яц, нагахьа санна шоай бахьа безам бале. Дега хулча лазарашта йолча медицински ассоцацие дахкеех США гIаьле узаро бахьан долаш дега хулача приступех хIара шера 60 эзар гарга сег ла. Сигареташ узва пах кхоаш дукхагIа боа вIаллa а гIаьле па узарел, е увзе а, трубка е сигараш узарел.

Тхьамкий кIуро чоахдаьа садоахача наькъашка фарингиташ, ларингиташ, бронхиташ хьоаду. Хьаша хезадац, гIаьле чIоагIа увзаш бола пиа IуйрешIа са хада санна кхайкабеш! Садоаха наькъаш чоахдар бахьан долаш бийсанна бронхашкех трахеешкех Iайнача шодаш кхайкабайт уж. Тхьамкий кIуро гIир а тохкаю. Цудухьа гIаьле увзийташ нахе оазарашка. Садоаха наькъаш тхьамко чоахдар — пехашка туберкулез хьоалара аьттув бола гIулакх. Цхьаболча Iалмазоша даьча тохкамаша хьахьохк, гIаьле узача наха, из ца увзарашта хулчул, шозза дукхагIа туберкулез хулаш хилар.

Кхача охьача органашта а зе ду гIаьле увзаро, гийга чурча сока кхачача ахьарна яна лох а бей. Iалмахошта лоархI, гийга а шийтта перстик шорга а чоо еш долча керттерча бахьанех цаI дукха гIаьле увзар лелар. ГIаьле йитача новкъостал хул уж чоавиш сихагIа ерара.

Дуача хIамаш чам хIезигагIа хул гIаьле узача пайа, цхьабакъда, дукхха бирав, нюаш тохкар ххераш, гIаьле йита лоархIабаш. Вакьа, гIаьле йитача пихьe, шкърчоа саг тоаму, цхьабакъда, цул тIехьагIа кхи дIахо на варсташ цхьаш боараш тIа латт из.

ГIаьле увзача наькъа стопаш голенаш артерешта каст-каста хул эндартериит яха облитерирующи лазараш. Из да цIийна адреналин сов дукха пяр а гIиро баьча Iоткъамо симпатически нерени система чоахдар а бахьан долаш. Облитерирующа эндартерит яхача лазарах камогаш болча наьха маьженаш дIахо йодача хана йоа (гангрена хила) тарлу.

Ухх гIеххьарча хана дерригача дуьнен Iилмалоша уйла тIаьллийтай пехкашта хула рак дегIаяра гIаьле увзаро ета вIаиге хьаьъехьарча дешна. Яьча эксперименташа хьахьекх, канцерогени свойстваш йолаш тхьамкий кIур хилар, веште аьнча, рака лестам дегIалахьра новкъостал деш хилар. Тхьамкех хьекъоестальча канцерогенни веществаша хьайбанта экспериментальни рак хьоейн хиннай. Пехкашта рак мишта хул из белгала гIертаи хиинача Iилмалоша доах пехкашта рак йолаш хиинача наха 90—95 процент гIаьле увзаш хинна хилар. 40—45 шера хIара денна 40 сигарет оаш хиннача наха дукхагIа хулаш яшний пехкашта рак, гIаьле ца узарашта хулчул.

Сон тIехьаьнкха гIаьле увзаро массехк шера гарса йоадаю Iоажал. Дега хинийна лазарах деннача вокхха клиникет а дор а хиннача С. П. Боткина цо йалалс хьахкарча кхьал дийнахьа аьнад: «Нагахьа санна со гIаьле оазаш хиннавеларе, дог чайна даь-ов Iажал за оаш ваха айя кхе е йоазам цу дакъхаргIинларах».

Зулам дIа мишта кхоссаргда, нагахьа санна гIаьле увзьага дукхача шерашка хьаIенна хилча? ГIаьле йита денал хьла а цу сехьаге йита дIалакхе а ше. ХIаьта, нагахьа санна из вIаштIехьа на доалаш хилча? ГIаьле тоьаьл етта ютийталуш йола массехк метод кийчъьй. Дарбаш дара кхьи керттера моттиг къовстаю психатерапена: боккъонца дег чу дужаргдолаш, тхьамких доалалча зуламнах дIакхетавар. Иштта лелаю тхьамка денни доаккхаргдола средствош а.

Тхьамкийцара безам боабергбола йолкаш лохки бола дукха ха а. Шоай фармакологически свойствашка аьлача гIира беча Iоткъама тара я уж. ДегIах, цIена хIал е пхьашта чу йохийташ йолча цар шок кхоач тхьамкийцара безам тоьаш чIоагIа бова. Цу тайпарча средстваех я лобелин. Дагаелача хашна лобелина дуцаргда вай.

ГIаьле увзаршта цу препаратоша дарба деш хиинаб вовзал дехьара дукха медикаш. Советски лоро М. Г. Махмудова ну метода оптимистически лоархIах а бен, юкъемьакхой ю. Цхьабакъда, вай клинике лобелинаца дарба дa гIортарах кхьа способаш дикагIа пейда боалаш дIаво хилашар. Твола эгтача, дегIа а хул пайда эза метагба лобелинах, алхха гIоина йола средство из лоархIаша дорамха тIахьожам лоаттабеш, кунах дергдолча зуламаш лоархIам а бен. ЧIоагIа дагалаш деза: гIаьле увзараштта дарба хургдола керттера принцип я къаьстача цхьан средства [illegible] дукхкачарех цхьан [illegible]: психотерапи сателаш [illegible] средстваш, тхьамийцара безам хIеангбеш йола средстваш, из а кхы яле а йолча органа е системана [illegible] средствошташ [illegible] фармакотерапи йола [illegible]. Цхьабакъда, иштайн де, гIаьле увзарна къовсам лоаттабара эгтара пайданагIа дар — денал хилар!

Газет денача дукхачар ха безам бе фильтр йоалача гIир дIацаккхара чубалла полуторахлористи цинк, мятни е эвкалиптови дьтта, ментола кристаллаш эль боашби чубоалла шоай тайпара мундштукаш йола гIаьленаш узарах мел «пайда» боала. Цунах пайда боале тамаш я, хIана аьлча дукха гIиро кIурагаш дуе кIурана цо дIа ца лоабеж.

ГIаьленна чIоагIа тIехьаккхурашта бала бен шоаш тхьамкий кIурана гIаьле па увзарашта, къаьста а берашта, зулам деш хилар. ХIаьта гIаьленах йоалла 50 процент гаргга йола гIир кIурана хьал а гIеттаи, гIаьле увзаш ионтинарна пахьарча ниха организма чу ул.

ГIаьле увзарна лоаттабу къовсам дIанига болча хана денз дIаболабе беш, гIаьле увзарна доалача зуламах школьникаш дIакхета ба бен.

Ший хьакие яр меттал, берригача дезалкой а ункацIено гIаьле увзаро толхаеш хилар кхета а деш, из ос хьалIомадаа гIулакх дIахосса деза.

И. В. СТРЕЛЬЧУК,
профессор («Здоровье» № 10).
«Сельская жизнь» яхача, 16 октябре арадаьннача газета тIара.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; белхахьама секретара — 2-46-46; партийни вахарах, промышленностах, шуьбахахах, кхьайола отделий — 2-26-72; корректорски — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23, зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-46-46; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-26-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий». Проспект Революции.

СФ02255 Заказ № 6008.